

Focus op de legsector

Interview met Herman Dries, oud voorzitter Landsbond Pluimvee

- Leghennen aanhouden tot 100 weken: het kan
- Legkippenhouders Vermeiren: overtuigd van hun keuze voor koloniehuisvesting
- Mobiele kippenstallen steeds populairder maar waar moeten ze aan voldoen?

Verberk Stalinrichting

Sterk in techniek. Slim in uitvoering.

www.vsi.be
info@vsi.be

Peter Sichien
+32 477 740 759
Johan van Heule
+32 475 62 36 75
Bart Vangampelaere
+32 475 62 36 73
Lex Steurs
+32 479 25 73 96

www.roxell.com

www.fancom.com

www.ziehl-abegg.com

VSI² met vestiging te Aalter
09 325 75 15
info@vsi2.be

Europese Pluimvee Services-België

Stationsstraat 37 bus 3
3582 BERINGEN

JULLIE VANGBEDRIJF (In samenwerking met E.P.S.-België)

- ✓ Wij laden/lossen alle soorten kippen en pluimvee.
- ✓ Wij leveren eerste kwaliteit.
- ✓ Stipte bediening; juiste tijd en juiste plaats.
- ✓ Onze ervaring is uw garantie.

Tel & Fax +32 (0) 3 82 86 708 • GSM + 32 (0) 495 86 83 80 • Email Tempogroep@gmail.com

Minister van Leefmilieu Zuhal Demir (NVA) hakt in op de uitbreidingsmogelijkheden in de pluimveehouderij.

Begin september heeft de minister een interne circulaire verstuurd waarbij gesteld wordt dat de versoepelde afstandsregels in de pluimveehouderij niet meer kunnen toegepast worden. Een besluit van de Vlaamse Regering van 19 september 2008, onder leiding van toenmalig minister Crevits, werd in een arrest van 2 mei 2019 bij de Raad van State in strijd gesteld met het standstill beginsel inzake milieubescherming. Dit betekent een zware klap voor wie in aanvraag zit met een vergunning voor meer dan 60.000 stuks pluimvee, omdat de oude afstandsregels wel heel absurd streng waren. Een voorbeeld: wanneer je tussen de 150 en 200 waarderingpunten zit dient een minimum afstand gehouden te worden van 1 km t.o.v. woongebied ander dan met landelijk karakter, natuurgebied of bosreservaat. Waar in het dichtbebouwde Vlaanderen krijgt de sector nog kansen vraag ik mij dan af? Het staat de vergunningverlenende overheid natuurlijk vrij deze adviezen naast zich neer te leggen en ieder dossier afzonderlijk te bekijken en te waarderen. Mag ik dan hopen dat het gezond boerenverstand toch de bovenhand haalt?

Onlangs is er wat gemor ontstaan in de Noorderkempen, meer speciaal in Wuustwezel en Hoogstraten, rond de bouw van nieuwe kippenstallen. Een recent uitgebrachte studie van het VITO in opdracht van beide gemeentebesturen moest wat verheldering brengen. Er is inderdaad impact op het milieu vanuit de pluimveehouderij maar evenzeer uit het verkeer, de huishoudens en de bewoning. Een journalist van de GVA vroeg mij waarom die bedrijven almaar willen groeien. Met een beeldend antwoord heb ik gesteld dat een tas koffie drinken op restaurant evenveel kost als twee kippen die ik verkoop. En om die tas te betalen heb ik de winst nodig van 35 kippen en wanneer ik vraag of dit normaal is dan stopt men verbaasd de discussie. Ja ook pluimveehouders hebben recht op een volwaardig familiaal inkomen.

In het november nummer komen we uitgebreid terug op deze problematiek. Dit nummer is voornamelijk gefocust op de legsector.

BROEIERIJ - COUVOIR VERVAEKE - BELAVI

**Doe beroep
op meer dan
80 jaar traditie
en innovatie**

Tel: +32 51 40 03 58 www.vervaekebelavi.be info@vervaekebelavi.be

INHOUD

7 Herman Dries, oud-voorzitter van de Landsbond, de Pluimveedagen en de provinciale Antwerpse vereniging

In 2014 legde Herman zijn laatste functies neer bij onze organisatie en ging hij op rust. Wat niet betekent dat hij de sector niet meer volgt. In zijn thuisbasis in Weelde spraken we met de man die meer dan drie decades zijn stempel drukte op onze organisatie.

18 Proefbedrijf Pluimveehouderij onderzoekt nieuw type scharrelstelsel voor legkippen

Op het Proefbedrijf Pluimveehouderij te Geel is dit voorjaar één van de 8 afdelingen van hun proefstal voor legkippen met een nieuw type scharrelstelsel ingericht. In samenwerking met diverse partners wordt onderzocht om de praktische pijnpunten van scharrelsystemen aan te pakken.

22 Mobiele kippenstallen steeds populairder maar waar moeten ze aan voldoen?

Mobiele kippenstalletjes winnen steeds meer aan populariteit maar starters hebben nog vaak vragen bij dit type stal. Het Pluimveeloket stelde, i.s.m. enkele instanties, een antwoord op waarbij verschillende aspecten van de mobiele stal terug te vinden zijn. In deze bijdrage alvast de belangrijkste elementen.

Colofon

Pluimvee is een uitgave van de Vereniging Voorlichting Pluimveehouders, vzw (VVP).

Hoofredactie: Luc Maertens
Burgemeester Maenhautstraat 73 - Merelbeke
Tel. 09.252.36.77 – 0498 040691 - lucmaertens@skynet.be

Redactieleden: Dirk Mertens, Jaak Reyners, Ir. Karolien Langendries, Ir. Luc Maertens, Prof. Dr. Marc Heyndrickx, Drs Iris Van Dosselaer, Martijn Chombaere, Danny Coulier, Clem Reynders, Dr. ir. Evelyne Delezie, Ir. Bruno Vandorpe

Administratie VVP: Jolien Lafaut
Oostendsesteenweg 217A - 8000 Brugge - Tel. 0474.619808
secretariaat@pluimvee.be - BTW BE 0406 909 555

Abonnementen: Jolien Lafaut - secretariaat@pluimvee.be
Steeds voor een jaargang: 100€ (België) - Buitenland: prijs op aanvraag

Advertenties: Luc Maertens - 0498 040691
advertenties@pluimvee.be

Verantwoordelijke uitgever: Jolien Lafaut
Oostendsesteenweg 217A - 8000 Brugge

Drukkerij: Vanhalst - Nijverheidsweg 21, 9820 Merelbeke
09 221 12 41 - info@drukkerij-vanhalst.be

Website Pluimvee: www.pluimvee.be

Overname artikels: alle bijdragen en advertenties verschijnen onder de verantwoordelijkheid van de inzender. Overname van artikels uit deze periodiek is enkel toegestaan mits toestemming van de redactie.

Disclaimer: Pluimvee is een uitgave van VVPvzw, opgesteld om te voorzien in de informatiebehoefte onder pluimveehouders. Wij wijzen iedere aansprakelijkheid ten aanzien van de juistheid, volledigheid en actualiteit van de geboden informatie uitdrukkelijk van de hand. VVP is niet aansprakelijk voor het gebruik van de informatie in deze publicatie.

3 Standpunt	24 Mobiele stallen ILVO
4 Inhoud	26 Stofpreventie
5 Actualiteit	28 Juridisch
7 Interview	31 Kort nieuws
11 Legcyclus	33 Column
14 Bedrijf in de kijker	34 Berichten
18 Nieuw huisvestings-systeem	35 Nieuws bedrijven
21 Geslacht in broedei	37 Marktcommentaar
22 Mobiele stallen: wetgeving	38 Marktberichten

Agenda

24 november: Proefbedrijf Pluimveehouderij te Geel. Studienamiddag Leg.

30 november: Proefbedrijf Pluimveehouderij te Geel. Studienamiddag over vleeskippen.

VTM gaat brug te ver door consument te sturen in Familie-aflevering

tekst: Martijn Chombaere

In de aflevering van Familie van dinsdag 15 september ging VTM voor velen een brug te ver door verschillende landbouwproducten aan de kijker uitdrukkelijk af te raden en hen te sturen om naar de toekomst toe enkel alternatieve of vegetarische producten aan te kopen.

Vlees, vis en zuivelproducten geïsoleerd

In de bewuste aflevering, die te bekijken is via VTM GO, werd er onder meer afgeraden om scharreleieren (categorie 2) te consumeren en werd er een negatieve connotatie eraan gegeven door onjuiste negatieve informatie te verstrekken. De reclame van GAIA in de reclameblokken tijdens Familie - goed voor 800.000 kijkers per dag - lieten duidelijk zien van waaruit deze gekleurde boodschap gestuurd is. Deze **vooringenomenheid** van VTM is voor ons een brug te ver.

Naast scharreleieren, werden ook vlees, vis en zuivelproducten (boter, melk,...) geïsoleerd en werd de kijker aangezet om enkel alternatieve of vegetarische producten aan te kopen. Dit aansporen van de consument om andere producten aan te kopen is naar ons inziens een vorm van sluikreclame die eveneens niet door de beugel kan.

Landsbond Pluimvee misnoegd

"Het is niet omdat wij een landbouworganisatie zijn actief in de pluimveesector dat wij daarom tegen het vegetarisme of het veganisme zijn, wel hebben we problemen met de manier waarop bepaalde

landbouwproducten negatief worden afgeschilderd door het verschaffen van foutieve en negatieve informatie en dat de consument bovendien gestuurd wordt om andere (vegetarische) producten aan te kopen.

Het is dan ook vanzelfsprekend dat we met **VRM (Vlaamse Regulator voor de Media) aan het bekijken zijn of VTM hiermee effectief een grens heeft overschreden.** Daarnaast hebben we eveneens met **DPG Media - waar VTM deel van uitmaakt - contact gezocht om onze bezorgdheden te uiten**", aldus een misnoegde voorzitter Danny Coulier.

VTM gaat vegi

De afbreuk aan bepaalde landbouwproducten en de sluikreclame die in de passage in de familie-aflevering zat vervat is niet geheel verwonderlijk. VTM lijkt de kaart te trekken van vegi. Zo maken ze op hun website reclame voor het initiatief

'Donderdag Veggiedag' en zal, toevallig op donderdag op VTM 2, de Britse reality-show 'Meat The Family' te zien zijn waar deelnemers voor een bijzonder ultimatum worden gesteld: wordt vegetariër of we doden je huisdier. Families van doorgewinterde vleeseters worden opgedragen eerst een diertje - van biggetjes over lammetjes - op te voeden, om dat vervolgens te slachten en op te eten. Doen ze dat niet, moeten ze vegetariër worden.

"Al is dit laatste op zich nog niet verkeerd", aldus Martijn Chombaere, beleidsmedewerker bij de Landsbond Pluimvee. "Consumenten zijn ontgroeid van waar hun eten vandaan komt, door het op deze manier voor te stellen krijgt de consument terug meer voeling. Het kweken en slachten van dieren hoeft niet als negatief aanzien te worden, zolang dat alles maar op een respectvolle en diervriendelijke manier kan gebeuren".

(foto Shutterstock)

Droeshaut NV Achel
www.droeshaut.be
Tel. 011 64 28 92
info@droeshaut.be

Frickelo BVBA

Landbouwmachines - Metaalconstructies - Herstellingen

STROOITECHNIEK VOOR PLUIMVEESTALLEN

- ideaal voor compost, vlas lemen, houtkrullen,...
- strooit +-6 m breedte
- dikte van strooisel manueel instelbaar
- 2 beschermwielen onder de bak
- verschillende breedtes verkrijgbaar.

Meer info:

verkoop@frickelo.com
www.frickelo.com

**Vangploegen nodig voor het verladen van bedrijfspluimvee?
International Poultry Services regelt het voor u!**

IPS INTERNATIONAL
POULTRY
SERVICES

Werkgebied: Nederland | België | NRW

www.ipsbv.com

Amentstraat 17A
6039 RA Stramproy (NL)
+31(0)495-563 599
sales@ipsbv.com

Herman Dries, oud-voorzitter van de Landsbond, de Pluimveedagen en de provinciale Antwerpse vereniging.

“Ik heb die jobs nooit geambieerd maar ik nam mijn verantwoordelijkheid op”

tekst en beeld: Clem Reynders

In 2008 publiceerde onze organisatie een boek waarin werd teruggeblikt op het zeilen en reilen van de Vlaamse pluimveehouderij vanaf 1945.

In die publicatie passeerden heel wat voormalige boegbeelden van de pluimveehouderij de revue. Moesten we vandaag dit boek opnieuw samenstellen dan zou Herman Dries daar ongetwijfeld een bijzondere plaats in krijgen. Want zijn merites voor de sector zijn groot. Herman was op het ogenblik van de publicatie van het boek niet alleen voorzitter van de “Landsbond” maar hij was ook een van de initiatiefnemers van de publicatie: “Nooit vleugellam”. In 2014 legde Herman zijn laatste functies neer bij onze organisatie en ging hij op rust. Wat niet betekent dat hij de sector niet meer volgt. In zijn thuisbasis in Weelde spraken we met de man die meer dan drie decades zijn stempel drukte op onze organisatie.

Referenties die kunnen tellen

De voorbije jaren werd onze organisatie geconfronteerd met een positieve verjongingskuur. Dat zorgde voor nieuw dynamisme maar in een snel veranderend pluimveelandschap loop je dan ook de kans dat het verleden van onze organisatie, en de personen die aan de weg timmerden, iets te snel vergeten wordt. En zonder verleden is er geen toekomst.

Herman Dries (75) kan indrukwekkende referenties voorleggen. In 1977 vervoegde hij als jonge pluimveehouder het bestuur van de Antwerpse vereniging. Hij werd in dat jaar ook meteen lid van de redactieraad waarvan hij 37 jaar deel zou uitmaken.

In 1989 werd hij voorzitter van de Antwerpse pluimveevereniging; een mandaat dat samenviel met het voorzitterschap van de vakbeurs “Pluimveedagen” van Geel, een functie die hij tot de

start van de Agridagen in 2008 zou blijven vervullen. Tussen 2000 en 2010 was Herman Dries tenslotte ook nog voorzitter van de “Landsbond”.

Door omstandigheden keuzes moeten maken

Herman komt ons vanuit de tuin rustig tegemoet gewandeld als we achter de hoeve parkeren. In de verte scharrelen kippen in de weide. “Het is een tijdje geleden dat we mekaar nog gezien hebben,” verwelkomt hij ons waarna we rustig in de leefkamer aan tafel gaan zitten.

Als ik jouw loopbaan een beetje analyseer dan zie ik daar toch een grote rode draad in. Zonder echt ambitie te hebben om bepaalde mandaten op te nemen heb je in je leven door omstandigheden gedwongen keuzes moeten maken. Je bent een beetje onverwacht in de landbouw gestapt na het plotse en tragische overlijden van je broer.

Herman loopt met ons even naar de buitenbeloop voor de biokippen. Hij doet regelmatig zijn ronde maar waarschuwt ons ook voor een stoute bok die het niet altijd op bezoekers heeft begrepen.

"Dat klopt. Ik was 23, afgestudeerd als sociaal assistent en klaar om ergens een job te zoeken. Mijn jongere broer zat, op het ogenblik van die tragische feiten, op de landbouwschool en was de gedoodverfde opvolger op het landbouwbedrijf van mijn ouders. Ik had nog 5 zussen maar in, de geest van de tijd leek het logisch dat ik dan als oudste zoon in het bedrijf zou stappen. Ik heb daar nooit een probleem van gemaakt. Ik ben altijd iemand geweest die graag met de handen werkte en ik kende, omdat ik regelmatig meehielp, het bedrijf van binnen en buiten. Ik ben dan eerst begonnen als landbouwhelper. Na twee jaar heb ik drie van de vijf stallen overgenomen en was ik vertrokken. Ons bedrijf was al tijdens de periode van mijn vader in de richting van de pluimveehouderij geëvolueerd. Tijdens mijn startjaren kenden we de doorbraak van de kippenbatterij. Ik herinner me nog dat ze hier als bouwpakketten toekwamen die we zelf in mekaar moesten knutselen. Een beetje zoals bij Ikea."

Herman gaf via het uitbouwen van een eierhandel het bedrijf een nieuw profiel.

"Ik heb die handel inderdaad uitgebouwd. Ik begon met een oud VW-busje dat al snel vervangen werd door een iets groter exemplaar dat op zijn beurt plaats moest maken voor een vrachtwagen. Beenhouders en bakkers waren mijn eerste klanten. Later kwamen daar de superettes bij: Alma en Cash Fresh. Deze laatste groep was eigendom van Hugo Voeten, een man die naam zou maken in de kunstwereld en zijn imperium van voedingswinkels later zou verkopen aan de groep Delhaize. Alma werd na verloop van jaren opgeslorpt door Carrefour. Als lokale eierhandel kwamen we niet meer in aanmerking om in zee te gaan met die grote groepen die op een centrale plaats moesten bevoorrad worden. In de pluimveehouderij moet je je zelf voortdurend heruitvinden. Van de 40.000 legkippen die we indertijd hadden resten er vandaag nog 6.000. We zijn eerst overgeschakeld op alternatieve productie en nog later, onder impuls van mijn zoon Jef, die vandaag het bedrijf runt, produceren we bio-eieren. En dat bevalt ons."

Ik keer terug naar jouw carrière in de pluimveehouderij. In 1989 werd je gestimuleerd om voorzitter van de provinciale vereniging te worden."

"Ook dat mandaat heb ik in feite nooit geambieerd. Maar hoe gaat dat? Gaston Van Tichelt, het boegbeeld van onze vereniging, ondervond wat gezondheidsproblemen en oordeelde dat het tijd werd om een jongere pluimveehouder aan het roer te zetten van onze vereniging en de vakbeurs "Pluimveedagen". Ik heb dat wat tegengehouden maar ik werd langs alle kanten gepusht om me kandidaat te stellen. Uiteindelijk was er nog een andere

Herman Dries: "Als erevoorzitter word ik nog regelmatig uitgenodigd. Zo hou je contact met de sector die, en dat is een positieve vaststelling, zich sterk heeft verjongd."

Ik ambieerde niet het voorzitterschap in Antwerpen maar mijn omgeving pushte me en vond dat een pluimveehouder de vereniging moest leiden

kandidaat, iemand uit het bedrijfsleven, maar blijkbaar had het bestuur liever dat een actieve pluimveehouder voorzitter zou worden. En ik kreeg er meteen ongevraagd het voorzitterschap bij van de Pluimveedagen van Geel die toen voor het eerst op de landbouwcampus (thans Thomas More) werden georganiseerd."

De verhuis van de vakbeurs vanuit het centrum van Geel naar een groter tentencomplex aan het toenmalige HIK was een bijzondere gebeurtenis. Van de druk bijgewoonde populaire beurs in het centrum, die ook veel dagjesmensen lokte, naar een professionele locatie ver buiten het centrum.

"We hadden misschien wat minder "toeristen" op de nieuwe locatie maar velen bleven toch naar de Pluimveedagen komen waar trouwens ook de kleinveebond van Geel jaren in een eigen tent exposeerde. De verhuis en de nieuwe locatie was hoe dan ook een succes. Als nieuwe voorzitter probeerde ik ook de firma's waarmee ik samenwerkte te overtuigen om exposant te worden. Ik denk dan aan Georges Moonen, Eric Knudde (Hartmann), Linus Verhoeks... We zijn dan jaren op de locatie van het HIK blijven organiseren. We probeerden nieuwe invalshoeken te vinden, zochten naar verbreding via de varkenshouderij maar die piste is nooit echt doorgebroken."

2007 was blijkbaar een breekpunt voor de Pluimveedagen. Jullie kwamen tot de conclusie dat er iets moest gebeuren om het voortbestaan van de organisatie veilig te stellen.

"Ik voelde dat het tijd werd om voor een nieuwe formule te kiezen en het beleid over te laten aan een jongere equipe. Als nieuwe naam lanceerde ik het begrip "Agridagen". Didier Lauwersen volgde mij als voorzitter op; een jonge dynamische kracht met frisse ideeën. In 2008 werd de eerste editie van de Agridagen gelanceerd. En dat was een succes mede door het feit

dat de vakbeurs in professionele tentoonstellingstenten plaats vond. De tweede en derde editie taptten uit hetzelfde vaatje. De beurs werd indrukwekkender. Maar koken kost geld en op zeker ogenblik liep het daar mis."

Je zou kunnen zeggen dat de Agridagen aan haar grootheid ten onder is gegaan?

"Zo zou je het kunnen omschrijven. Dirk Mertens heeft dan het initiatief genomen om de beurs te laten opgaan in een nieuwe structuur. Uiteindelijk kwamen we uit bij Boerenbond; een organisatie met veel ervaring met het organiseren van vakbeurzen; Agriflanders en de Werktuigendagen in Oudenaarde. De nieuwe locatie van "Weelde depot" was al eerder in beeld gekomen maar intussen was de gemeente Ravels eigenaar geworden van deze leegstaande hallen die perfect geschikt waren om onze vakbeurs te organiseren. Intussen zijn we al drie edities verder en staan de Agridagen nog altijd stevig op de rails."

Terug naar 2000. Opnieuw moet je plots een mandaat opnemen. Wellicht ook het belangrijkste mandaat: voorzitter worden van de Landsbond die toen nog zijn wonden likte van de dioxinecrisis (1999).

"Hubert Bossuyt was in die periode voorzitter en hij vulde dit mandaat professioneel in. Maar plots nam Hubert ontslag. De vereniging moest verder. Ik was ondervoorzitter waardoor ik voorlopig, zo dacht ik toch, de vergaderingen moest leiden. Maar na 4 maanden was er nog altijd geen kandidaat om voorzitter te worden. En ja, dan begint men aan je mouw te trekken met de vraag of je het niet overneemt want je bent toch al vier maanden bezig."

Aan de vele jaren verenigingsleven heb ik een aantal goede vrienden overgehouden

Voorzitter zijn van de Landsbond was in, de jaren 60, 70 en 80 een vrij rustige, zeg maar rimpelloze job. Uiteraard waren er toen ook hier en daar problemen (denken we aan het MAP met de discussie rond de gezinsveeteeltbedrijven) maar hectische toestanden zoals met dioxine kwamen niet voor. Al vrij snel werd je als voorzitter geconfronteerd met de aviaire influenza!

"Toen ik voorzitter werd had ik wel één voorwaarde gesteld. Ik moest ondersteuning krijgen uit de verschillende specialisaties binnen de pluimveehouderij. Ik wilde dit werk niet alleen doen. Maar het was wel belastend. Ik herinner me dat tijdens de AI-toestanden betogingen werden georganiseerd. Dan stond de telefoon hier rood gloeiend. Ik kreeg veel steun en ook binnen de familie stond men positief tegenover mijn taak."

Genieten

Zoon Jef nam 20 jaar geleden het pluimveebedrijf over. Herman bleef nog vijf jaar meewerken. Het bedrijf is intussen overgeschakeld op bio-eieren. De verkoop aan de deur is gebleven maar het gros van de eieren wordt opgehaald door het bedrijf EKE uit Herk-de-Stad.

"We zijn blij met die stap," zegt Herman. "De vele controles moeten we er bij nemen want naast de controle van het bio-label krijgen we ook nog controles van ondermeer Delhaize, de afnemer van onze eieren."

Voor de rest geniet Herman van het leven; zijn gezin, 5 kinderen 10 kleinkinderen. Fietsen blijft nog altijd zijn stokpaardje al stelt hij vast dat de oude fietsmaten het door allerlei kleine en grote ongemakken het laten afweten. Een tijdje geleden organiseerde Herman voor de familie nog een tiendaagse fietstocht naar Orval. Het pluimveegebeuren volgt hij nog regelmatig op. Als erevoorzitter van de Landsbond, de Pluimveedagen en de provinciale vereniging wordt hij nog regelmatig uitgenodigd al stelt hij vast dat de besturen snel verjongen.

"Dat is een goede zaak," besluit hij; "Ik heb aan de pluimveehouderij veel goede herinneringen en ook goede vrienden overgehouden. Zeker met Felix Lambrecht en Dirk Mertens. Zo'n vriendschap groeit geleidelijk. Eerst zit je samen in één vereniging, je leert mekaar kennen en er groeit iets duurzaam. Die vriendschap is waardevol en ze is blijvend."

Het voormalige legkippenbedrijf of batterijen heeft in de loop der jaren een grote evolutie meegemaakt. Zoon Jef kiest bewust voor de bio-pluimveehouderij. Het bedrijf werkt ook mee aan het project "Agroforestry". Op dit perceel voor buitenbeloop werden okkernotenbomen aangeplant.

De Belgische legsector: 10,8 miljoen legkippen (2,7% of EU)

Waarvan 2/3 bruine hybriden en 1/3 witte hybriden

44,1% in volièresystemen (code 2 eieren)

12,8% vrije uitloop (code 1 eieren)

37,2% in verrijkte kooi (code 3 eieren)

6,0% bio (code 0 eieren)

In dit katern:

Pag. 11: Leghennen 100 weken aanhouden en 500 eieren per legcyclus: het kan

Pag. 14: Reportage van topbedrijf met koloniehuisvesting

Pag. 18: Proefbedrijf Pluimveehouderij onderzoekt nieuw type scharrelstelsel voor legkippen

Pag. 21: Probleem van afdoden 1-dags kuikens van legrassen oplossen door sturen van het broedproces?

Pag. 22: Mobiele kippenstallen steeds populairder maar waar moeten ze aan voldoen?

Pag. 24: Nieuwe mobiele kippenstallen op ILVO voor onderzoek

Leghennen 100 weken aanhouden en 500 eieren per legcyclus: het kan

Maar topsport!

tekst en beeld: Luc Maertens

Door selectie en hybridisatie verbeterden de technische resultaten van leghennen stelselmatig de laatste 50 jaar. Er verschijnen in de internationale pers nu reeds topresultaten van tomen die op 80 weken nog een legpercentage van 90% hebben of van tomen die vlot tot 100 weken aangehouden worden en de 500 eieren per opgezette hen overschrijden. Maar hoe is de praktijk-situatie op onze bedrijven en wat zijn de obstakels om hiernaar te streven? We vroegen de mening van enkele specialisten.

ILVO onderzoek

Op het ILVO loopt momenteel een project (Leglanger) waar specifiek onderzoek uitgevoerd wordt om o.a. de schaalkwaliteit op latere leeftijd op peil te kunnen houden. Want volgens dr. Evelyne Delezie, die dit project leidt, is legpersistentie op latere leeftijd niet het grootste probleem maar vooral de afnemende schaalkwaliteit die vanaf circa 80 weken problematisch wordt. Zeker bij de bruine leghennen is dit het grootste obstakel voor het langer aanhouden.

“We focussen in ons onderzoek op het optimaal sturen van het mineralen meta-

bolisme (Ca -P), dit zowel in hoeveelheid, op het gewenste tijdstip (split feeding) als de bron. Maar ook de interacties met gezondheid (FLHS, osteoporose), welzijn (vederpijken) en management worden meegenomen in ons onderzoek”.

“Oudere leghennen hebben b.v. andere nutriënten behoeften zowel wat eiwit- als opneembare P betreft. Verder hebben we ook vastgesteld dat er een verschil is tussen witte en bruine hennen wat hun Ca metabolisme betreft. Bij de oudere witte hybriden is het Ca metabolisme anders wat mede de betere schaalkwaliteit op latere leeftijd zou kunnen verklaren”.

Wit – bruin

Dat legpersistentie en schaalkwaliteit langer aangehouden kunnen worden bij de witte leghennen is algemeen bekend. Voor koppels bruine hennen ligt het einde van de productiecycclus nu op 75 tot 85 weken leeftijd (sterk afhankelijk of de snavels behandeld of niet behandeld zijn) terwijl witte koppels momenteel veelal 90 en zelfs reeds op enkele bedrijven tot 100 weken aangehouden worden. “De omslag naar langer aanhouden is sneller gebeurd bij de witte dan de bruine maar het verschil tussen beide blijft een 10-15 weken”, aldus Christophe (Vepymo).

Maar in ons land worden nog overwegend (2/3) bruine legkippen opgezet, dit in

tegenstelling tot Nederland en Duitsland waar er wel een duidelijker omslag naar meer witte leghennen plaats gevonden heeft. “Daar worden 2/3 witte koppels opgezet. De Belgische consument blijft evenwel zweren bij bruine vers eieren en we zien niet direct meer vraag en opzet van witte koppels”, deelt Hans Verhaeghe (Het Anker) me mee. Ook de andere gesprekspartners zijn het hiermee eens. “Er is wel onder invloed van de media een poging gedaan door de retail om meer witte eieren in de schappen te leggen, maar voor een omslag heeft dit niet gezorgd. Er is geen sprake van een duidelijk hogere opzet van witte poeljen”.

Hele snavels of IR behandeld

Langer aanhouden van legkippen is slechts mogelijk als ongewenste pikkerij vermeden wordt. “Kippen met hele snavels aanhouden leidt gemiddeld tot een terugval van de productieduur met minstens 10 tot 15 weken en in extreme gevallen moeten zelfs koppels opge-ruimd worden bij nauwelijks 70 weken”, geven me verschillende gesprekspartners mee.

Durf, goede afspraken met de afnemer en geschikte kippen, voeder en management zijn nodig om de hennen aan te houden tot 100 weken

Ook in ons land zijn er reeds bedrijven met witte leghennen die erin slagen om ze aan te houden tot 100 weken.

Tussen bruine en witte legkippen is er snel een kloof van 10 weken in productieduur.

“Alle leghennenbedrijven die niet verplicht worden, door hun lastenboek, om te werken met hele snavels vragen IR behandelde poeljen. De risico’s voor problemen met pikkerij, de hogere uitval en het gevaar voor coli-infecties zijn veel groter in tomen met hele snavels en vloeken met het langer aanhouden van de leghennen. De legkippenhouders die er nu reeds in slagen om de kippen tot 100 weken aan te houden hebben allemaal IR behandelde snavels”.

100 weken en 500 eieren de norm?

Met de witte rassen is iedereen het eens dat de genetica dit nu reeds aankan. “Er wordt, zeker bij de witte, nog nauwelijks op legpercentage geselecteerd want met de huidige hoge producties is er nog nauwelijks marge voor verbetering. De selectie richt zich meer op legpersistentie en schaalkwaliteit”, aldus Hans Verhaeghe. “Het streefdoel voor de toekomst zal snel op die 100 weken gericht worden. Maar veel bedrijven durven het nog niet aan”, volgens Christophe Decroos. “Duidelijke afspraken met de afnemer van de eieren speelt hier een belangrijke rol in”.

Het sturen van de hennen vanaf het begin van de legcyclus is noodzakelijk om

te lukken. “Aangepaste voeding om ei-gewicht en schaalkwaliteit te sturen is cruciaal. We vragen aan deze kippen om een marathon te lopen en net zoals bij atleten is enkel met een goede voorbereiding het einddoel haalbaar. Ook het entschema en de vaccins moeten opgesteld zijn in functie van het langer aanhouden”, lijst Sebastiaan Van Hoorebeeke (Premium Poeljen, België) terecht op. “Omwille hiervan wordt het ook steeds moeilijker om, op een correcte en veilige manier, witte en bruine legkippen op hetzelfde bedrijf aan te houden”.

“Voor de binnenlandse versmarkt zal de norm nochtans niet direct op 100 weken liggen, gezien onze consumenten blijven zweren voor bruine eieren. Zowel bij bio, vrije uitloop als scharrelhuisvesting, en zeker indien niet behandeld, zal er verder ingezet worden op 75-85 weken bij deze bruine koppels”, aldus Hans Verhaeghe.

Huisvestingssysteem

“Witte leghennen onderscheiden zich niet enkel qua uiterlijk en gedrag maar hebben

*Hele snavels en
langer aanhouden
werken elkaar
tegen*

een iets hogere piekproductie, een duidelijk langere legpersistentie en lagere VC. Het iets lagere ei-gewicht wordt hierdoor ruimschoots gecompenseerd en leidt tot een lagere kg productiekost voor witte eieren.

Vandaar de terechte link met duurzaamheid”, geeft Christophe Decroos me mee aan de telefoon.

“Voor het hoofdaandeel van de industriële verwerking speelt enkel de prijs mee en witte leghennen en kooihuisvesting leiden gezamenlijk tot een goedkopere productiekost. Reken daarbij dat snavelbehandeling hier geen item is”.

Anders is het wanneer er voor de versmarkt geproduceerd wordt. Is zoals in ons land, bruine schaal de gewenste kleur, dan is de keuze voor bruine poeljen bij bio, vrije uitloop of scharrel logisch. “Maar met bruine hennen is een aanhouden langer dan 85 weken niet haalbaar. Zeker de schaalkwaliteit, o.a. door het zwaardere ei-gewicht, laat het duidelijk meer afweten bij bruine dan bij de witte legkippen”, aldus Sebastiaan Van Hoorebeeke.

Afzet

De keuze van de kippen en de duur van aanhouden, alle gesprekspartners zijn het eens dat de afspraken met de eierhandelaar/pakstation ruim op voorhand moeten gemaakt worden. "Reken daarbij dat je met de broeier/opfokker nog 5 maand voor de opzet van de poeljen moet afspreken. Dit gebeurt niet altijd en daarom bestellen een aantal leghennenbedrijven voor de zekerheid bruine legkippen omdat deze meer flexibiliteit naar verkoop van de eieren hebben", geeft Hans Verhaeghe mee.

"Wanneer de ronde opgestart wordt is eveneens een niet onbelangrijke factor", volgens Christophe Decroos en wordt best bij de opzet reeds met de afnemer goed afgestemd. "Gezien er toch een zekere jaarcyclus is in de prijs van de eieren, is bijvoorbeeld het tijdstip van de opzet ook belangrijk om de duur van productiecyclus op voorhand af te spreken".

Sommige legkippenbedrijven wisselen van bruin naar wit of omgekeerd omdat er specifieke afspraken zijn met de eierhandel of omdat ze de verkoop zelf gedeeltelijk gaan organiseren. "De algemene regel dat kooi wit is en uitsluitend voor de industrie is en scharrel en vrije uitloop bruin voor de versmarkt zijn, is voor een stukje achterhaald. Zo zijn er bepaalde industriële afnemers die enkel scharrel of vrije uitloop willen voor hun producten en bijgevolg is het produceren van witte eieren voor deze afnemers interessant", aldus Hans Verhaeghe.

De Belgische consument blijft kiezen voor eieren met bruine schaal ondanks pogingen om de meer duurzame witte eieren te promoten.

"Zelfs een specifieke afzet als deze waar eieren moeten gepeld worden heeft invloed op de keuze van de legkippen. Witte eitjes zijn gemiddeld iets kleiner en laten zich gemakkelijker pellen", aldus Christophe Decroos.

Besluit

Ja, ook op onze bedrijven is het aanhouden van leghennen tot 100 weken geen 'wishful thinking' meer. De geraadpleegde gesprekspartners uit het veld geven

aan dat ze uitzonderlijke klanten hebben die er nu reeds in slagen met de passende kippen, aangepast voeder en het juiste management de hennen tot 100 weken aan te houden. Dit met aanvaardbaar legpercentage en schaalkwaliteit. Het lastenboek waaronder men produceert is zeker een zeer belangrijke factor of het realistisch is om te mikken op 100 weken. Bij een streng (lees onbehandelde kippen, voedingseisen, bruine schaalkleur ...) lastenboek is dit evenwel momenteel nog niet haalbaar.

Bel voor vrijblijvende offerte

+32 (0)475 31 41 42

Reinigen & ontsmetten

Epoxy coating

Bloedluisbehandeling

Verkoop van
apparatuur en producten

PIETER VER EECKE
BEDRIJFSHYGIENE

Jouw stallen brandschoon
www.pietervereecke.be

Legkippenhouders Vermeiren staan 7 jaar later nog steeds pal achter hun keuze voor koloniehuisvesting

tekst en beeld: Luc Maertens

Omwille van de coronaperikelen zijn opendeurdagen of groepsbezoeken aan nieuwe of innovatieve bedrijven niet langer mogelijk. Maar minstens even interessant kan het zijn om een pluimveebedrijf te gaan bezoeken dat een aantal jaren terug een gedurfde en opmerkelijke investering gedaan heeft. Hoe is het vergaan met hen, wat zijn hun ervaringen en hoe kijken ze nu tegen hun vroegere keuzes aan. Het legpluimveebedrijf Vermeiren te Loenhout was niet alleen omwille van zijn omvang maar evenzeer omwille van de inrichting met koloniehuisvesting in 2013 geen evidente keuze.

Het bedrijf met de grote en hoge legkippenstal en ernaast de oudere kippenstal die nu als mestruimte dienst doet. Vooraan het eierlokaal en nog wat restanten van het vroegere melkkoeienbedrijf.

Historiek van het bedrijf

Johan Vermeiren (61) en Gerd Goedschalckx (57) waren oorspronkelijk melkveehouders en hadden in 1981 geïnvesteerd in een nieuwe ligboxenstal voor 56 koeien. Snel werd er uitgekeken om op te schalen maar omwille van de melkquota was dit niet voor de hand liggend. Na wikken en wegen werd er besloten om te investeren in een legkippenstal met een voor die tijd (1992) groot aantal kippen (50.000).

De melkveestal had bij het begin van deze eeuw haar beste tijd gehad en door de hoge prijzen voor melkquota was uitbreiding en investeren in deze sector niet aan de orde. Anderzijds was de verkoop van hun melkquota in 2005 een mooi startkapitaal om verder volop te specialiseren in de legsector. Na een lange procedure om de nodige vergunningen te verkrijgen kon uiteindelijk in 2013 met de bouw van hun grote nieuwe kippenstal gestart worden en einde 2013 de eerste toom opgezet worden.

Keuze voor het koloniesysteem gesteund op vier eisen

"We hebben veel tijd gehad om na te denken over de keuze van de inrichting van de stal - door de lange procedure van vergunningen - en zijn diverse installaties gaan bezichtigen na het afstoten van de melkkoeien. Deze periode heb ik o.a. ingevuld

door in binnen- en buitenland (Spanje, Nederland, Duitsland) pluimveebedrijven te gaan bezoeken" aldus Johan. Mede door het nakende verbod op traditionele kooihuisvesting (2012), was deze houderij niet langer een optie.

"Ik had een prioriteitenlijstje opgesteld. De inrichting moest zo goed als mogelijk voldoen aan vier eisen: **volksgezondheid, minimale milieubelasting, beter dierenwelzijn en comfortabel werken voor de pluimveehouder**. Al snel bleek dat de meeste 'alternatieve' systemen wel goed scoorden op een aantal van deze eisen maar slecht tot zeer slecht voor andere. Eens we kennis gemaakt hadden met het koloniesysteem stond onze keuze snel vast. Dit houderijsysteem voldeed veruit het best aan onze eisen", verantwoordt Johan de keuze.

"Met Big Dutchman zijn we dan naar Belfast gevlogen waar ze het eerste groot legkippenbedrijf met dit systeem uitgerust hadden. Ons besluit stond vast, dit systeem paste het best in onze visie en bij onze schaalgrootte", zijn zowel Johan als zijn zoon Jan het duidelijk eens.

De stal en de inrichting

De imposante stal voor de 180.000 legkippen meet 118m bij 29m en heeft zijmuren van 9 m en een nokhoogte van 14,5 m. De

kippen zitten op 3 verdiepingen met telkens 3 niveaus koloniehuisvesting. In dit huisvestingssysteem heeft iedere groep van 54 kippen een ruimte van $\pm 4\text{m}^2$ (3,60 m x 1,12 m) ter beschikking met een gemiddelde hoogte van 65 cm. Drie rijen zitstokken op verschillende hoogte, een nestruimte, scharrelmat en strooisel zijn voorhanden als verrijkingmateriaal.

Vooran is een ruim eierlokaal aangebouwd waar twee Mopack 100 instaan om de vele eitjes te stempelen, op trays te plaatsen en vervolgens worden ze automatisch gestapeld op paletten. In de oude legkippenstal, naast de nieuwbouw, is nu een grote platen mestdroger geïnstalleerd en kan ook de gedroogde mest gedurende lange tijd in deze gesloten ruimte gestockeerd worden.

Bemerk ook dat vooran de stal, een overdekte aanbouw geplaatst werd. Om verschillende redenen werd dit gedaan. "Voor eerst doet deze ruimte dienst als een soort sas waardoor de binnenkomende lucht voorgeconditioneerd wordt. Maar evenzeer zorgt dit voor een ruimte waar bv. de poeljen nu comfortabel gelost en in de stal kunnen gebracht worden, wat evenzeer geldt bij het wegladen van de uitgelegde kippen. En tevens krijgt de stal een mooier uitzicht van de straatzijde".

Eieren naar Duitsland aan NOP 2.0

De witte Dekalb kippen worden volgens een 2 -jaars cyclus aangehouden. Opzet in augustus - de kleine eitjes tijdens de periode met de opgaande prijzen richting feestdagen - en het volgende jaar worden de kippen begin december in rui gezet. Ze hebben dan hun grote eieren geproduceerd naar de interessante kerstperiode toe. De korte tweede legperiode loopt tot begin juli. Op het moment van het bezoek waren de kippen 72 weken oud

Johan en Gerd Vermeiren en hun zoon Jan die reeds een tijdje meedraait op het 'Hoender-ei'.

en was hun legpercentage 92,4%! Ook de voederomzet en lage uitval zijn op dit bedrijf echt top. Zo bedraagt de uitval van kippen slechts 5-6% en dit na 2 jaar. De voederomzet ligt in de grootteorde 1,9 – 2.0.

Eieren geproduceerd in koloniehuisvesting vallen onder code 3 en zijn niet onderhevig aan de KAT normen. Toch gaan ze naar Duitsland toe en viermaal per week worden ze opgehaald door EIPRO Vermarktung te Lohne. De uitbetaling is op basis van NOP 2.0 prijs met minimum en maximum grenswaarden.

De gedroogde mest wordt geëxporteerd

De mest wordt reeds gedeeltelijk ingedroogd op de mestbanden en dagelijks afgevoerd naar de mestdroger die de mest met de uitgaande lucht verder indroogt tot goed 85% droge stof. In de

De in 2013 opgebouwde stal bestaat uit drie etages met telkens drie niveaus kippenverblijven. Bemerk de verticale eiertransportbanden en de luchtinlaten die dienst doen wanneer de tunnelventilatie in werking treedt.

grote gesloten ruimte, de vroegere kippenstal, wordt de mest gestockeerd en geregeld afgezet aan NV Samagro te Leisele. Deze firma staat in voor het transport en de export o.a. naar Frankrijk. "Waar we vroeger voor de afzet van de natte mest moesten betalen, brengt deze gedroogde mest nu geld op", aldus Johan. Al het voeder wordt aangekocht en gestockeerd in twee grote silo's van ieder 60 ton. Verder is er een kleinere silo voor de opslag van gemalen eierschalen. Deze calciumbron wordt door het bedrijf zelf progressief ingemengd in het voeder vanaf de tweede fase. De toediening gebeurt in de namiddag voedergift.

Hittestress problematiek

Ook dit bedrijf had vorig jaar problemen om de uitzonderlijke hittegolf, waarbij de buitentemperatuur opliep tot boven de 40°C, te beheersen. Om dit te voorkomen werd reeds een aanpassing aan de ventilatie doorgevoerd. "De 30 afzuigventilators van 1,4m diameter in de achterwand hebben we allemaal vervangen door krachtiger ventilatoren uitgerust met zes schoepen in plaats van drie schoepen. Ook zijn deze ventilatoren nu uitgerust met ventielen die veel vlotter opengaan eens de temperatuur oploopt tot 25°C en we overgaan op tunnelventilatie".

Verder zijn de bedrijfsleiders aan het bekijken hoe ze op een efficiënte manier nevelkoeling kunnen installeren nabij de luchtinlaten.

Bedrijfszekerheid?

Sedert de nieuwbouw in 2013 is zoon Jan in het bedrijf ingetreden en werd de vennootschap Hoender-ei opgericht. Hij ziet het zitten om het bedrijf, dat hij samen met zijn vader en één voltijdse arbeidskracht runt, verder te zetten. Maar onmiddellijk komt de noodzakelijke bedrijfszekerheid ter sprake.

"Rechtszekerheid is belangrijk op diverse vlakken. Zowel wat de vergunning betreft (nog tot 2031) evenals milieueisen of het houderijsysteem. Ons AEA systeem bijvoorbeeld is in 2013 aangevraagd en erkend als een P-3.5 maar blijkt niet conform te zijn omdat het in feite een P-3.6 is. Maar dit AEA systeem is slechts recent op de lijst gekomen en vandaar dat we een nieuwe vergunning moeten aanvragen voor dit P-3.6 systeem.

Verder weten we dat de discussie omtrent de houderijsystemen voor legkippen terug opgestart zal worden. Ook hier hopen we dat het gezond verstand zal zegevieren en met diverse aspecten rekening zal gehouden worden. Investeringsdoel nu éénmaal niet voor 10 jaar maar voor een veel langere periode. Ik zie het niet zitten om bijvoorbeeld naar een scharrel- of vrije uitloop houderij over te gaan, want dit past niet in onze visie voor het houden van legkippen", is Jan categoriek.

Toekomst

Dit mooie verzorgde bedrijf, waar de bedrijfsleiders terecht fier op mogen zijn, heeft met Jan reeds een tijdje een opvolger. "Het systeem en de grootte van ons familiebedrijf schenken ons vol-

De ruime looppaden tussen de kippenverblijven liggen er mooi bij ondanks de poeljen er bijna een jaar geleden opgezet zijn. Bemerkt verder dat je vlot kunt kijken tot het einde van de 110 m lange stal.

Binnenzicht waar de kippen in groepen van 54 zitten en 3 zitstokken, nestruimte en een scharrelmat ter beschikking hebben.

doening. Opschalen is geen optie want dan moeten we met meer personeel gaan werken, wat we niet direct wenselijk vinden”.

“Verder staan we nog steeds sterk achter onze keuze in 2013 voor het koloniesysteem. De kippen voelen er zich comfortabel in, het systeem is zeer vriendelijk in onderhoud en vraagt minimaal werk. De stal en het systeem laten toe om zeer goed te scoren op emissies (NH3, stof en geur).

We hebben nog enkele bijkomende voordelen ondervonden in vergelijking met bijvoorbeeld scharrelstallen. Het vangen en wegladen van de uitgelegde witte kippen is nog vrij comfortabel te doen zowel voor de kippen als de vangers. Bemerkt ook dat we geen problemen hebben met bloedluizen in deze stal met koloniehuisvesting. Bij het opstarten gebruiken we enkel silica en verder verwijderen we regelmatig het stof en wordt er geveegd onder het systeem”, aldus de ervaren bedrijfsleider.

Conclusies

De stal, de inrichting en de pluimveehouders samen maken dat dit bedrijf werkelijk een modelbedrijf is. De verzorgde stalomgeving, de nette ontvangstruimte en het verzorgd eierlokaal geven onmiddellijk een goed gevoel.

Wanneer je de stal betreedt, waar de kippen reeds 1 jaar aan de leg zijn, is er van stof, mest of enig vuil geen sprake. Je ruikt nauwelijks dat er dieren zitten ondanks de hoge bezetting. De inzet van de familie Vermeiren om alles geregeld schoon te zuigen is hier zeker niet vreemd aan. Maar anderzijds moet het systeem ook toelaten om zowel op milieu, welzijn en efficiëntie zeer gunstig te scoren. Dit is zeker het geval op dit bedrijf met hun koloniehuisvesting.

Na de hittegolf van vorige zomer werden de afzuigventilatoren vervangen door nieuwe ventilatoren die 6 schoepen hebben en waar de kleppen vlotter van opengaan.

In de vroegere legkippenstal is nu de imposante mestdroger geïnstalleerd en wordt de gedroogde mest gestockeerd.

The best results!

Van Gent Nest voor vleeskuikenouderdieren

- Laagste percentage grondeieren
- Eenvoud en hoge kwaliteit
- Beschikbaar met hardhouten en kunststof roosters

Voor meer informatie: www.vencomaticgroup.com

Proefbedrijf Pluimveehouderij onderzoekt nieuw type scharrelstelsel voor legkippen

Tekst*: Luc Maertens

Op het Proefbedrijf Pluimveehouderij te Geel is dit voorjaar één van de 8 afdelingen van hun proefstal voor legkippen met een nieuw type scharrelstelsel ingericht. In samenwerking met diverse partners wordt onderzocht om de praktische pijnpunten van scharrelsystemen aan te pakken.

Doelstellingen

De ambitieuze doelstelling van het nieuwe type scharrelstelsel beoogt zowel een reductie van de impact op de omgeving, een gelijkend of beter dierenwelzijn en tevens verbeterde arbeidsomstandigheden voor de pluimveehouder. De aanleidingen voor dit onderzoek zijn namelijk de actuele uitdagingen op het gebied van emissies en dierenwelzijn.

De huidige commerciële scharrelsystemen zijn ontwikkeld om beter te voldoen aan de behoeften en het natuurlijke gedrag van leghennen in vergelijking met de vroegere beperkingen in batterijhuisvesting. Deze systemen vertonen evenwel pijnpunten op vlak van dierenwelzijn en diergezondheid, impact op de omgeving en arbeidsomstandigheden.

De veel hogere stof (tot 9 x hoger) en ammoniak (tot 2,5 x hoger) concentraties in voliërestallen zijn bijvoorbeeld duidelijk aangetoond. Ook het frequent voorkomen van borstbeenbreuken in koppels (bij meer dan 75% van de hennen) bij scharrel- en meer specifiek voliërehuisvesting is eveneens een knelpunt.

Door het scharrelen te sturen naar een specifieke plaats gevuld met passend substraat, worden de emissies aan de bron aangepakt (Foto Vencomatic).

Mogelijke oplossing

Vanuit het project 'Ontwerpen voor een gezondere pluimveehouderij', geleid door Wageningen Livestock Research, is gezocht naar een integrale oplossing voor de huidige uitdagingen. Eén van de conclusies was dat het voortdurende contact en de aanwezigheid van de mest in de scharrelruimte de voornaamste oorzaak is van de (te) hoge stofontwikkeling.

In het nieuwe scharrelstelsel op het Proefbedrijf Pluimveehouderij is het optimaliseren van de scharrelruimte dan ook een prioriteit zonder evenwel in te boeten op de leefkwaliteit van de hennen. Het reduceren van de stofontwikkeling houdt niet alleen voordelen in met betrekking tot emissies maar moet bijdragen tot een gezondere leefomgeving voor de kippen en de pluimveehouder.

Daarvoor is in dit onderzoek het natuurlijke scharrel- en stofbadengedrag wel nog mogelijk mits het maar in een hygiënisch substraat plaats vindt en niet langer in hun eigen mest. Om de borstbeenproblematiek aan te pakken wordt de beweegruijmt van de hennen over de verschillende niveaus beperkt tot 3/4m. Belangrijk is ook dat door een beperkte groeps grootte (een 100tal kippen) een stabiele hiërarchie nagestreefd wordt en daardoor hoopt men om de problemen met ongewenste pikkerij terug te dringen.

Onderzoek en partners

Proefbedrijf Pluimveehouderij houdt de rendabiliteit en werkbaarheid van het systeem tegen het licht en voert indicatieve emissiemetingen uit in vergelijking tot de verschillende andere houderijsystemen op het PP. Wageningen Livestock Rese-

arch (WUR) en Proefbedrijf te Geel voeren samen het vergelijkend welzijnsonderzoek uit.

In dit project werkt het Proefbedrijf, naast het WUR, nauw samen met onder meer de Boerenbond en de Vencomatic Group.

In één van de volgende nummers van Pluimvee, gaan we uitgebreid in op dit onderzoek, en laten we de diverse partners van dit project aan het woord.

* O.a op basis nieuwsbrief Proefbedrijf Pluimveehouderij

In volièrestallen leidt het scharrelen in het strooisel bevuild met mest tot hoge stofconcentraties.

www.bigdutchman.de

ALLES IN ÉÉN HAND

Voor de moderne vleeskuikenhouderij.

Wij bieden u een productassortiment, dat geen wensen open laat: voer, water, klimaat, luchtreiniging en nog veel meer. Overtuigt u zich zelf – we doen u graag een voorstel.

voerverzorging van silo tot voerpan	innovatieve warmtewisselaar
waterverzorging van watervat tot drinknippel	veelzijdige verwarmings- en koelsystemen
klimaattechniek van luchtventiel tot klimaatcomputer	begeleiding van de planning tot de inbedrijfname
electra van meter- en schakelkast tot sensor en ventilator	competente service uit één hand en in de buurt
innovatieve luchtreinigingssystemen	

FAGROTEC b.v.b.a., Tel. +32 (0) 51 69 79 19, info@fagrotec.be, www.fagrotec.be

Nieuw

Fagrotec

Stalinrichtingen - Equipement d'étables

Big Dutchman.

LABOVVK

Monstername en analyse van dierlijke mest.

Industriestraat 13
8755 Ruiselede
0473 71 46 37
info@labovvk.be
www.labovvk.be

Südeï
Vermarktungs GmbH
Viersen (D.)

Bent u pluimveehouder en zoekt u een afnemer voor uw eieren?

Wij zijn Südeï en zijn voornamelijk actief in het sorteren, verpakken en verven van eieren voor retailers. Wij zoeken voor ons pakstation en handelsactiviteiten Nederlandse en Belgische pluimveehouders die ons op basis van een langdurige overeenkomst wekelijks kunnen leveren:

- Scharreleieren
- Vrije uitloop eieren
- Biologische eieren
- Kooi eieren

Bent u geïnteresseerd?
Neem dan vrijblijvende contact met ons op, zodat wij u een passend aanbod kunnen doen.

Contact: Léon Clemens
T: 00 – 49 173 25 00 202
M: l.clemens@suedei.de
(wij spreken Nederlands)

Oproep Hele Snavels project

Leghennen met hele snavels: wat leert de praktijk ons, hoe kunnen we problemen vroeg detecteren en hoe kunnen we ingrijpen?

Ook in Vlaanderen schakelen veel leghennenhouders noodgedwongen over op het houden van hennen met hele snavels. Indien schadelijk pikgedrag optreedt in een koppel zijn de gevolgen veel groter dan bij een koppel waarbij de snavels met IR-laser behandeld werden.

Doelstelling:

Om pluimveehouders bij te staan om leghennen op een rendabele, duurzame en diervriendelijke manier aan te houden start het Proefbedrijf Pluimveehouderij met een nieuw demonstratieproject HeleSnavels. Met dit project wordt onderzocht wat de impact is van het weglaten van snavelbehandeling bij leghennen op Vlaamse leghennenbedrijven. We trachten inzicht te krijgen in hoe uitlokkende factoren en (preventieve) maatregelen een invloed hebben op het houden van hennen met hele snavels. Daarnaast willen we een monitoringstool in de praktijk valideren die de pluimveehouder en zijn adviseurs in staat stelt vroege tekenen van (schadelijk) pikgedrag te detecteren.

Oproep:

We zoeken **20 Vlaamse bedrijven die leghennen met hele snavels houden** (koppels ouder dan 50 weken) en hun bevindingen met ons willen delen.

Daarnaast worden er nog 6 extra bedrijven gezocht waarbij, gedurende een volledige legronde, een uitgebreide monitoring wordt uitgevoerd. Hierbij gaan de onderzoekers, de bedrijfsdierenarts en de pluimveehouder samen aan de slag om ongewenst pikgedrag vroegtijdig op te sporen en bij te sturen.

Heb jij interesse om hieraan mee te werken? Stuur dan een mailtje naar nathalie.sleecx@provincieantwerpen.be.

Vlaanderen
is landbouw en visserij

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling
Europa investeert
in zijn platteland

Probleem van afdoden 1-dags kuikens van legrassen oplossen door sturen van het broedproces?

tekst en beeld: Martijn Chombaere en Luc Maertens

Omwille van hun geringe economische waarde worden de haantjes van legrassen na het broedproces onmiddellijk afgedood en veelal als voer voor roofdieren aangewend. De publieke opinie heeft het hier moeilijk mee en vooral dierenrechtenorganisaties maken hier een strijdpunt van. Diverse methoden zijn in ontwikkeling om het geslacht reeds vroegtijdig in het ei te bepalen maar zijn praktisch moeilijk uitvoerbaar, tijdrovend of kostelijk. Recent bereikte ons een nieuwe piste om dit probleem aan te pakken.

Met geluidstrillingen het geslacht sturen

Het jonge (°2019) Amerikaanse biotechnologiebedrijf "SOOS technology" focust zich op het sturen van het geslacht in het broedei en willen hiermee vermijden dat jaarlijks wereldwijd 7 miljard 1d haantjes van legrassen moeten vernietigd worden. Hun technologie maakt gebruik van trillingen tijdens de seksuele differentiatie om de hormonenhuishouding in het embryo te beïnvloeden. Het systeem zendt daarnaast geluiden uit van dag 0 tot dag 16, tijdens de embryonale ontwikkeling, de periode waarin de seksuele differentiatie optreedt bij vogels.

Ze beweren dat ze hiermee mannelijke embryo's kunnen omdraaien in ei-leggende kippen. Genetisch blijven het wel haantjes maar ze zien eruit als hennetjes die eieren leggen.

80% hennetjes

De SOOS-technologie beïnvloedt met geluidstrillingen de broedmachine-omgeving en zo sturen ze de normale 50:50 geslachtsverhouding naar een optimalere verhouding hennetjes-haantjes. Door de geluidstrillingen zouden de hormonen in het embryo beïnvloed worden en meer vrouwelijke kippen opleveren die eieren kunnen leggen maar toch genetisch mannelijk zijn.

Onder labo-omstandigheden heeft dit geresulteerd in 80% fenotypische hennetjes. In Italië is SOOS momenteel een commerciële pilootinstallatie aan het uittesten. Eén van de praktische problemen waartegen men aanloopt is, dat de geluidstrillingen niet homogeen over de broedmachine verspreid worden en de resultaten sterk afhankelijk zijn van de plaats in de broedmachine. Broedmachines zijn vierkant, dus het is erg moeilijk om het geluid gelijkmatig over te brengen op alle eieren. Maar men hoopt dit technische probleem snel op te kunnen lossen.

Andere methoden van geslachtsbepaling

Er zijn momenteel diverse (al dan niet invasieve) methoden in ontwikkeling om het geslacht vroegtijdig in het ei te bepalen maar o.a. de verplichting om dit binnen de eerste 7 dagen van het broedproces uit te voeren zorgt voor bijkomende problemen. Zo is er de Duitse Seleggt methode, die het verst staat met de praktische toepassing, en nu reeds in Nederland en Duitsland toegepast wordt. Maar gezien deze methode slechts op dag 9 kan uitgevoerd worden, komt ze onder druk te staan. Volgens Duitse bronnen is de bouw van een geplande fabriek te Wesel, door Respeggt - om op grote schaal met de Seleggt

methode het geslacht in broedeieren te bepalen - om deze reden stilgelegd. Verder is er de oneconomische oplossing om deze haantjes toch af te mesten (cfr Kipster) of om dubbeldoel legrassen in te zetten, waarbij de haantjes toch heel wat meer vleesaanzet hebben. In ieder geval zowel Duitsland als Frankrijk hebben aangekondigd om vanaf 2022 niet langer het afdoden van mannelijke kuikens van legrassen toe te staan.

Wordt vervolgd ...

Reeds vele (10tallen) jaren verschijnen er regelmatig in de pers berichten i.v.m. methoden om dit probleem op te lossen. Maar tot op heden is een praktische en weinig tijdrovende methode, om vroegtijdig het geslacht in het broedei te bepalen, nog niet voorhanden. Of dit sturen van het geslacht in het broedei met geluidstrillingen een oplossing gaat brengen of eerder wishful thinking zal blijken te zijn is af te wachten.

(Bron o.a. WATTAGNett.com)

Mobiele kippenstallen steeds populairder maar waar moeten ze aan voldoen?

Tekst: Karolien Langendries (PLUIMVEELOKET) – Tom Van den Bogaert
(departement Landbouw en Visserij)

Mobiele kippenstallen winnen steeds meer aan populariteit maar starters hebben nog vaak vragen bij dit type stal. Dat is ook te merken bij het Pluimveeloket waar je met al je pluimveevragen terecht kan. Het Pluimveeloket stelde, i.s.m. enkele instanties, een antwoord op waarbij verschillende aspecten van de mobiele stal terug te vinden zijn. Het volledige pakket is raadpleegbaar via www.pluimveeloket.be/mobielestal. Hieronder alvast de belangrijkste elementen.

Vergunningen

Een van de vaak weerkerende vragen is: "welk soort vergunning is nodig wanneer men wil starten met een mobiele kippenstal"? Vooreerst wordt een mobiele stal niet beschouwd als een vaste constructie (wanneer ze ook effectief regelmatig verplaatst wordt) en is er dus geen bouwvergunning vereist.

Het is niet mogelijk om een omgevingsvergunning af te leveren voor een mobiele stal. Voor de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening en het risico op hinder voor de omgeving is er een (exacte) locatie van de stal nodig zodat de afstanden e.d. correct kunnen worden ingeschat. Dit is echter niet mogelijk bij een mobiele inrichting die regelmatig verplaatst wordt. In principe betekent dit dus dat het plaatsen van mobiele kippenstallen mogelijk is, zolang ze vrijgesteld zijn van

Mobiele stallen mogen max. 4 periodes van 30 aaneengesloten dagen per kalenderjaar op eenzelfde goed staan. Minstens tussen 2 rondes moet de stal verplaatst worden. Frequenter verplaatsen kan voordelen bieden voor de begroeiing in de uitloop of kan puntvervuiling tegengaan (foto LM).

de omgevingsvergunningsplicht. Concreet moet dan voldaan worden aan enkele voorwaarden.

Voorwaarden vrijstelling omgevingsvergunningplicht

Ten eerste mag de maximale duur van 4 periodes van 30 aaneengesloten dagen per kalenderjaar op eenzelfde goed (definitie van goed: www.pluimveeloket.be/mobielestal) niet overschreden worden. Op de eerste dag van de plaatsing van de constructie begint de eerste periode van 30 dagen te lopen, ongeacht of de constructie de volle 30 dagen geplaatst blijft. De periodes van 30 dagen kunnen aaneengesloten zijn, maar overlappen elkaar niet.

Ten tweede mag de plaatsing niet gebeuren in een ruimtelijk kwetsbaar gebied, met uitzondering van parkgebied. Bij plaatsing op perce(e)l(en) in agrarisch gebied: max. 999 kippen ouder dan een week; in woongebied met landelijk karakter: max. 499 kippen ouder dan 1 week; in woongebied, parkgebied, andere dan ruimtelijk kwetsbaar gebied: max. 49 kippen ouder dan 1 week.

Ten derde mag de constructie de verwezenlijking van de algemene bestemming van het gebied niet in het gedrang brengen en ten vierde mag de plaatsing niet gepaard gaan met een ontbossing, wijziging in vegetatie of kleine landschapselementen, een aanmerkelijke reliëfwijziging of een wijziging van waterlichamen.

Verplaatsbaarheid

De omschrijving zegt het zelf: de stal moet mobiel of verplaatsbaar zijn. Hoe dit moet gebeuren staat nergens beschreven en is dus vrij te kiezen. Er hoeven niet noodzakelijk wielen onder de constructie te staan, het kan ook op een soort van ski's uit bvb. hout of metaal. De stal wordt dan verplaatst d.m.v. een tractor die aan de stal wordt gekoppeld.

Zoals op te maken is uit de vrijstellingsvoorwaarden i.v.m. de omgevingsvergunning mag een mobiele stal in principe maximaal 4 periodes van 30 aaneengesloten dagen per kalenderjaar op 1 'goed' staan. Daarna zou deze verwijderd moeten worden van dit goed. Wat betreft de rondes van de dieren: volgens de Europese Uitvoeringsverordening (2020/64) moet de verplaatsing van de stal minstens tussen 2 partijen gebeuren. Indien dit frequenter gebeurt, komt dit mogelijks de begroeiing ten goede en wordt de verspreiding van de mest over het gehele perceel wat geëgaliseerd om puntvervuiling te bekomen.

Bouwvereisten

De bouw en de constructie van een mobiele stal staan nergens gereguleerd. Je kan dus opteren voor bestaande kant-en-klaar-modellen (met een nog vaak hoog prijskaartje) of je kan zelf een mobiele stal ontwerpen. Uiteraard moet deze wel aan enkele voorwaarden voldoen zoals voldoende oppervlakte of de wettelijke minimumnormen die van toepassing zijn bij (bio-)kippen.

Oppervlakte

De oppervlakte van de stal moet groot genoeg zijn om aan de oppervlakenormen voor de dieren tegemoet te kunnen komen. Voor biologische vleeskuikens geldt een maximum van 16 dieren/m² in de mobiele stal, met maximaal 30 kg/m² levend gewicht. Buiten moeten de biologische vleeskuikens 2,5m² oppervlakte per dier beschikbaar hebben en mag het maximum van 170 kg N/ha/jaar niet overschreden worden.

Voor bio-leghennen werden geen specifieke voorschriften opgesteld voor mobiele stallen. Hier kunnen de voorschriften worden overgenomen die voor bio-leghennen gelden (binnenruimte: max. 6 dieren/m²; buitenruimte 4m²/dier).

Minimumnormen

Zowel voor vleeskuikens als leghennen bestaan koninklijke besluiten (KB) met minimumnormen ter bescherming van de dieren. Vanaf 350 leghennen moeten voorschriften opgevolgd worden uit het KB van 17/10/2005; bij minder dan 350 leghennen de voorschriften uit het KB van 01/03/2000. Voor vleeskuikens ligt de grens op 500 dieren. Vanaf 500 vleeskuikens gelden de voorwaarden van het KB van 13/06/2010, bij minder dan 500 vleeskuikens gelden deze van het KB van 01/03/2000. Meer informatie rond deze KB's zijn terug te vinden op www.pluimveeloket.be/mobielestal.

Ammoniakemissiearm?

Maar hoe zit het dan met de emissies van deze mobiele stallen? Vlarem II geeft aan dat elke nieuwe stal verplicht ammoniakemissiearm gebouwd moet worden. Er is evenwel geen verplichting voor een bedrijf met minder dan 500 stuks pluimvee (bekken over de gehele inrichting en niet per stal) en ook voor bio-bedrijven is dit niet van toepassing (O-lijst van ammoniakemissiearme stallen).

Er is dus wel een probleem voor bedrijven die meer dan 500 stuks pluimvee hebben, en die géén intentie hebben om bio te worden en toch een bijkomende mobiele stal zouden willen zetten. Tot op heden is

er nog geen weet van technieken die op mobiele stallen kunnen toegepast worden om de ammoniakreductie te behalen.

Wat met de mest?

Bij een mobiele stal brengen de kippen veel van hun tijd buiten door. Daar valt de mest gewoon in de vrije uitloop. De mest die in de stal op het strooisel valt, moet na elke ronde verwijderd worden en afgezet volgens de mestwetgeving. Kleinschalige bedrijven met weinig grond zijn niet aangifteplichtig bij de mestbank (<300 kg fosfaat of < 2ha).

Sanitaire verplichtingen

Er gelden geen specifieke sanitaire verplichtingen voor mobiele stallen. De algemene verplichtingen inzake Salmonella-controles en/of diverse vaccinaties gelden uiteraard net als bij conventionele stallen ook voor de mobiele stallen.

Registratie / stempelen van de eieren

Verder heerst nog wat verwarring rond wanneer en hoe registratie nodig is en wanneer de eieren gestempeld moeten worden op kleinere pluimveebedrijven. Hierrond werd eerder ook al een vraag gesteld aan het Pluimveeloket. Bekijk deze info via www.pluimveeloket.be/stempelen.

Mobiele stallen kunnen kant-en-klaar gekocht worden of zelf ontworpen zijn. Ze moeten wel aan enkele voorwaarden voldoen zoals genoeg oppervlakte per dier bieden en er moet uiteraard ook aan de minimumnormen voor de kippen voldaan zijn (foto LM).

ILVO vervangt zijn mobiele kippenstallen

Tekst en beeld: Karolien Langendries (PLUIMVEELOKET) – Frank Tuytens (ILVO)

ILVO, het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek, investeerde onlangs in twee nieuwe mobiele kippenstallen. De vorige mobiele stalletjes waren reeds meer dan 10 jaar oud en aan vervanging toe. De nieuwe stallen werden ontworpen door ILVO-personeel zodat ze

optimaal geschikt zijn voor het uitvoeren van onderzoeksproeven. De proeven die momenteel lopen, handelen in het kader van de projecten PPILOW en Chickenstress. Benieuwd hoe de stalletjes er precies uitzien en wat deze projecten inhouden? Lees dan zeker verder!

De nieuwe mobiele stallen zijn een eigen ontwerp van ILVO waaraan zowel dierwetenschappers, ingenieurs, techniekers en diervverzorgers meewerkten. De stallen zijn makkelijk verplaatsbaar omdat ze gebouwd zijn op een wielbasis. Ze zijn geschikt voor het huisvesten van zowel vleeskuikens als leghennen, zowel bio als conventioneel.

Hoewel de stalletjes ontworpen zijn om 110 bio-leghennen of 190 bio-vleeskuikens in te huisvesten, zitten er momenteel 88 bio-leghennen per stalletje. Deze worden opgedeeld in twee gelijke groepen van 44 dieren. Op die manier kan onderzoek gedaan worden op 2 groepen dieren die onder identieke omstandigheden gehuisvest worden.

Chickenstress

Chickenstress is een 4-jarig Europees Horizon2020-project (N°812777) waarbij 16 internationale partners de fundamentele en meer praktische oorzaken en gevolgen van stress bij leghennen (in alle levensfasen) in kaart brengen. Er wordt bestudeerd hoe de stressrespons geregeld wordt in het vogelbrein en hoe genetica, vroege en huidige leefomgeving de chronische stress in de kip kan helpen reduceren. In de mobiele stallen wordt nagegaan of er een effect was van groen licht tijdens de incubatie of van het aanbieden van insecten tijdens zowel de opfok als de productiecyclus op o.a. verenpikken.

De binneninrichting werd ook zelf ontwikkeld waarbij vooral rekening gehouden werd met het beperken van risico's en optimaal gebruiksgemak voor mens en dier. De stalconstructie is vervaardigd uit kunststofpanelen en ook bij het drink-, zitstok- en legneststelsel werd kunststof gebruikt waar mogelijk. Dit is een licht en makkelijk te reinigen materiaal dat geen verstoring geeft van radiosignalen. Bemerk in dat kader de zwarte rugzakjes (met zendertje erin) bij de kippen: hiermee kunnen de onderzoekers de positie van de kippen bepalen.

Via een geautomatiseerd systeem, gaan 's morgens de luikjes open om 8 uur. Het voeren en drenken gebeurt binnen; buiten worden voor een proef ook insecten (larven van de zwarte soldatenvlieg) bijgevoerd. De stal heeft een ondoordringbare, makkelijk te reinigen, bodem die ingestrooid wordt. De mest wordt periodiek verwijderd en afgevoerd naar de mestopslag.

Momenteel heeft elke groep vrije toegang tot 2 identieke percelen als uitloop; één met korte-omloophout (wilg; dichte vegetatie) en één met hazelaars (meer open vegetatie). De voorkeur van de kippen voor, en hun uitlooptedrag in deze vegetatietypes wordt onderzocht i.f.v. de weersomstandigheden. In de uitloop zijn bovendien verschillende zones afgezet waar de kippen geen toegang tot hebben. Op die manier kan ook het effect van kippen op de bodem en op de plantaardige productie op lange termijn opgevolgd worden.

PPILOW

PPILOW staat voor "Poultry and Pig Low-Input and Organic production systems' Welfare" en is een 5-jarig Europees Horizon2020-project (N°816172) met 23 internationale partners. Het project heeft tot doel het welzijn van zowel pluimvee als varkens te optimaliseren in de vrije uitloop- of biologische systemen. Momenteel worden voor PPILOW op het ILVO leghennen gehouden met onbehandelde snavels. Er worden een aantal strategieën bestudeerd die reeds starten in de opfok zoals het voeren van insecten. Verwacht wordt dat de kippen daardoor minder zouden overgaan tot verenpikken en kannibalisme. Bijkomend wordt ook gezocht naar de meest optimale inrichting van de vrije uitloop zodat de kippen deze maximaal benutten.

Bescherm jezelf tegen stof!

tekst: Robin Desutter – Prevent Agri - beeld: Pluimvee

Door de stijgende intensivering van de pluimveehouderij én door sommige wettelijke eisen voor dierenwelzijn is de blootstelling aan stof tijdens de werkzaamheden sterk toegenomen. De stofconcentratie is ondermeer afhankelijk van de aard van het bedrijf: leghennen of vleeskippen, de gekozen bedrijfsvoering, de activiteit en de leeftijd van de dieren. Stof inademen kan zowel acute problemen voor de gezondheid opleveren als chronische ademhalingsproblemen veroorzaken op langere termijn.

De eigenschappen van stof in pluimveestallen

Het grootste deel van het stof in de pluimveehouderij is van organische oorsprong. Het is afkomstig van plantaardig (voeder en strooisel) en dierlijk materiaal (pluimen en uitwerpselen) of van mijten en micro-organismen (bacteriën, schimmels, virussen).

Vooral door de aanwezigheid van virussen kan stof een pathogene werking hebben en ziekten veroorzaken. Daarnaast kan het stof ook toxisch zijn door endotoxines die door bacteriën en schimmels geproduceerd worden.

Stofmaskers met minimaal FFP2 zijn aangewezen om je te beschermen tegen fijn stof.

Opname van het stof

De relatief grote stofdeeltjes ($>5 \mu\text{m}$) zijn inhaleerbaar. Deze stofdeeltjes komen in de neus of luchtpijp, maar worden door trilharen tegengehouden. Kleinere deeltjes zijn respireerbaar, deze deeltjes dringen door tot de longen. Ze zetten zich vast op de bronchiën en de longblaasjes, waardoor deze longblaasjes verstopt raken en de uitwisseling van zuurstof en koolstofdioxide zal dalen. Het ultrafijne en onzichtbare stof kan zelfs tot in de bloedbaan komen en schade aan organen veroorzaken. Daarnaast kan stof ook door direct contact met de huid en de spijsvertering allergische reacties uitlokken.

Daarom is het dragen van een stofmasker absoluut aangewezen. Ook al is het niet zeer aangenaam, door een gewoonte te kweken komt deze bescherming veel

minder vervelend over. Vergelijk het met fietsen met een helm.

De hoeveelheid stof in de pluimveestallen

De leeftijd en de grootte van de tomen, de graad van activiteit, het aantal voederbeurten, de aard van het voeder, de strooisellaag, de hoogte van de stallen, de luchtvochtigheid, de temperatuur en het seizoen bepalen de concentratie aan stof in de stallen. In de winter zijn de concentraties vaak hoger door de verlaging van de ventilatie om de verwarmingsverliezen te beperken. De concentratie van het stof stijgt eveneens bij het opruimen en bij vervanging van de dieren.

Onderzoek heeft aangetoond dat vooral in scharrelstallen er vele malen hogere stof-

concentraties voorkomen in vergelijking met kooisystemen of in vergelijking met ruimtes zonder kippen.

Wat kan de pluimvee-houder doen om de stofconcentratie te reduceren of de blootstelling te beperken?

Stof vermijden

- Opteer in de mate van het mogelijke voor een bedrijfssysteem dat minder stof oplevert.
- Verkies kruimel- of pelletvoeder boven meel. Ook door toevoeging van olie komt er minder stof vrij tijdens het voederen.
- Gebruik strooisel dat minder stof veroorzaakt (bv. houtkrullen die stofvrij gemaakt zijn i.p.v. krullen met zaagsel).
- Droog de mest en voer deze snel af. Dit beperkt de groei en verspreiding van bacteriën en virussen.
- Vermijd de stal zoveel mogelijk tijdens piekmomenten van stofproductie zoals tijdens het voederen, het automatisch instrooien en het afdraaien van de mest.
- Gebruik industriële stofzuigers om vloer, wanden en gebouwen mee te reinigen of reinig met de hogedrukreiniger. Gebruik hierbij wel steeds gepaste beschermingsmiddelen aangezien ook de neveldeeltjes ingeademd worden.
- Een elektrostatisch systeem kan het stof en de micro-organismen erin verminderen. Dit is echter een duur systeem en wordt nog maar weinig gebruikt.

Ventilatie

- Een computergestuurde ventilatie kan de stofconcentratie in de stal goed onder controle houden. Door gebruik te maken van een warmtewisselaar kan ook tijdens koude periodes voldoende geventileerd worden.

- Zorg voor een lage luchtsnelheid zodat het stof niet gaat zweven en er geen tocht ontstaat.

- Om het stof te verminderen is een maximale ventilatie en een zo hoog mogelijke relatieve vochtigheid gewenst.

Let echter op met te hoge luchtsnelheden en te vochtige omstandigheden. Deze zorgen respectievelijk voor ziekteverschijnselen bij de dieren en voor een beter ontwikkeling van ziekten, bacteriën en schimmels.

Relatieve vochtigheid

- Verhogen van de relatieve vochtigheid (>60%) kan het stof (beperkt) verminderen.
- Verneveling van zuiver water en olie in de stal vermindert een deel van het stof.

Gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen

- Gebruik steeds ademhalingsbescherming bij het betreden van de stal, minimaal een stofmasker FFP2, liefst

FFP3. Deze maskers worden éénmalig gedragen en zijn enkel geschikt voor droge omstandigheden.

- Werp éénmalige maskers onmiddellijk weg na gebruik
- Gebruik bij intensieve werkzaamheden die veel stof (en dus veel bacteriële endotoxines) veroorzaken, een aangepast masker zoals een halfgelaats- of een volgelaatsmasker. Ook bij het gebruik van de hogedrukreiniger is dergelijk masker noodzakelijk.
- Onderhoud de (half)gelaatsmaskers goed en berg ze proper en stofvrij op.
- Gebruik de juiste filter (minimaal P3 en liefst gecombineerd met bescherming tegen ondermeer ammoniak) en vervang deze op tijd (maximaal na 8u gebruik).
- Vermijd direct contact met de dieren om huidallergieën te voorkomen en draag steeds handschoenen om dieren te behandelen of te vangen.

Het dragen van een stofmasker moet een gewoonte worden zoals fietsen met een helm

In scharrelstallen is de stofconcentratie vele malen hoger dan in stallen met kooisystemen.

Omgevallen boom: wie betaalt?

tekst: Solange Tastenoje

Over bomen die omwaaien en schade toebrengen aan aanpalende eigendommen is al veel geschreven en zijn ook al veel burenruzies ontstaan! De vraag die zich stelt is of men als eigenaar van een omgevallen boom effectief aansprakelijk is voor de schade die hierdoor ontstaat?

Wat zegt onze wetgeving?

Volgens artikel 1384, lid 1 van ons Burgerlijk Wetboek is men aansprakelijk, niet alleen voor de schade welke men veroorzaakt door zijn eigen daad, maar ook voor die welke veroorzaakt wordt door de daad van personen voor wie men moet instaan, of van zaken die men onder zijn bewaring heeft.

Volgens dit artikel berust de aansprakelijkheid op de schouders van **de bewaarder van de zaak** en dit zelfs zonder dat er een schuld van zijn kant moet bewezen worden. Er ontstaat ten opzichte van hem een onweerlegbaar vermoeden van aansprakelijkheid. De bewaarder kan er zich zelfs niet van ontdoen door zijn volledige onwetendheid in te roepen.

Wie is deze "bewaarder"?

De "bewaarder" is meestal de persoon die in feite, voor eigen rekening, van de zaak

gebruik maakt. Hij heeft er de macht, bewaking en leiding over. Dit betekent dat, wanneer er zich een schadegeval voordoet, zal moeten nagegaan worden wie de effectieve bewaarder van de zaak op dat ogenblik was. Hieruit leiden we af dat de bewaarder zeker niet de eigenaar van de zaak hoeft te zijn!

Een "gebrek" aan de zaak

Het is onvoldoende dat er schade wordt veroorzaakt. Deze veroorzaakte schade moet haar oorsprong vinden in een "gebrek" aan de zaak. Een zaak is "gebrekig" indien ze een "abnormaal kenmerk" heeft dat haar ongeschikt maakt voor het gebruik waartoe ze in normale omstandigheden moet dienen.

Onze wetgeving geeft geen definitie van dit begrip. Er wordt aangenomen dat als "abnormaal" moet beschouwd worden elk element dat er voor kan zorgen dat een zaak niet meer op een normale manier kan gebruikt worden. In bepaalde gevallen kan de aansprakelijkheid gedeeld worden; bijvoorbeeld indien er zich toch een gebrek aan de zaak vertoonde, maar het slachtoffer zelf ook nog een fout heeft gemaakt.

Er wordt aangenomen dat als "abnormaal" moet beschouwd worden elk element dat er voor kan zorgen dat een zaak niet meer op een normale manier kan gebruikt worden. Maar er wordt ook gekeken naar het feit of een normaal aandachtig en voorzichtig persoon het

gebrek had kunnen opmerken. Het is aan de rechter in de praktijk om zich hierover uit te spreken.

Kortom houdt dit alles in dat de bewaarder van de zaak zich alleen maar van zijn aansprakelijkheid kan ontdoen indien hij kan aantonen dat de zaak geen gebrek vertoonde of indien blijkt dat de schade te wijten is aan bijvoorbeeld overmacht, de fout van een derde of de fout van het slachtoffer zelf.

Een recent praktijkvoorbeeld

Omer is eigenaar van een boom die op een bepaald ogenblik afbreekt en terecht komt op de eigendom van zijn buurman Charel. De boom is op de garage en het afgedekt terras van Charel terecht gekomen waardoor hij uiteraard zijn schade wenst vergoed te zien worden.

De verzekering van Charel vergoedt alle schade, maar zij meent dat Omer aansprakelijk is voor deze schade en eist de door haar uitbetaalde sommen terug! De verzekering baseert haar vordering op bovenstaand artikel 1384 BW, nl. omdat de boom onder de bewaring van Omer stond en dat deze boom gebrekkig was!

De rechter moet nagaan of de boom in kwestie effectief gebrekkig was of niet. Het feit dat de boom omvalt is niet genoeg om ervan uit te gaan dat de boom een gebrek vertoonde.

Uit de feiten bleek hier dat de boom slechts gedeeltelijk was omgevallen, maar de rechter was van oordeel dat dit

niet hoeft te betekenen dat dit uitsluitend kan gebeuren door de aanwezigheid van een gebrek. Uit de feiten bleek namelijk dat er diezelfde dag storm was geweest, dat dit uitgebreid in de media was geweest en dat de boom van Omer niet de enige boom was die er in de regio omgevallen was!

Conclusie van de rechter: de verzekeraar slaagt er niet in om aan te tonen dat de boom van Omer een gebrek vertoonde waardoor hij aansprakelijk werd voor de geleden schade door zijn buurman Charel. Hij neemt dus de toepassing van artikel 1384 BW niet aan! Er valt Omer niets te verwijten; hij kan niet aansprakelijk gesteld worden voor de schade aan zijn buurman Charel!

Solange Tastenoye.
www.solangetastenoye.be

GRATIS juridisch advies voor onze abonnees.

Op het telefoonnummer: **013/46.16.24**

Voor persoonlijk advies op ons kantoor

Bel voor een afspraak op : **013/46.16.24**

Voor advies bij u thuis:

Bel voor een afspraak op : **013/46.16.24**

studie- en adviesbureau

**Uw partner in de
pluimveehouderij!**

**Vergunningen - Bouw
Administratie - Milieu
Accountancy**

Contacteer een DLV-adviseur
www.dlv.be
info@dlv.be - 0800 90 910

**»VARIA MET NEST
IN HET MIDDEN«**

**PRODUCENT VAN PLUIMVEEMATERIAAL
SINDS 1961!**

Eierverzameling vanuit het nest in het midden!
Eieren van het systeem worden automatisch verzameld.

Goede overzicht in alle etages!

Nesten aan de buitenkant in de gangen!

Voer, water, eierband op elke etage!

**Door de smalle mestbanden is het goede lopen
van de banden gegarandeerd!**

**Diepte van de installatie tot in het midden is
één armlengte!**

Begaanbare aanvliegroosters!

Dierenvriendelijke nesten!

Op vraag: ook met mestbandbeluchting!

Ten Elsen

GmbH & Co. KG

D-47665 Sonsbeck/Germany

Dassendaler Weg 13

Telefon +49 (0) 2838 912-0

Fax: +49 (0) 2838 2791

www.specht-tenelsen.de

info@specht-tenelsen.de

Hans Theo Ten Elsen GSM: +49.173-8 79 65 82

Hyvarki
Bedrijfshygiëne

- GSP erkend ontsmettingsbedrijf
- Vliegen-, bloedluis- en ongediertebestrijding
- Doseerapparaten, kuikenpapier en beschermingsmaskers
- Reeds meer dan 20 jaar ervaring

Rene Martens
Veldvoort 28, 2990 Wuustwezel
Tel. & Fax 03/669 84 31
hyvarki@skynet.be

Oordeelsestraat 84 T 013 - 507 9249
5111 PL, Baarle-Nassau M 06 - 205 39 464

“Gespecialiseerd in het uitmesten en reinigen van stallen”
Ook voor machinale roosterreiniging

www.stallenreinigingvantilburg.nl
E info@stallenreinigingvantilburg.nl

Van Hunnik B.V.
pluimveehandel

**Altijd de beste
prijs voor al
uw slachtkippen**

www.pluimveehandenvanhunnik.nl info@pluimveehandenvanhunnik.nl
Tel. 0031 - 318 52 73 73 0031 - 6 53 81 85 84

Wouters elektrotechniek
Wouters klimaattechniek
Vencotec schakel tussen dier en techniek

- Klimaatoplossingen
- Voer- en watersystemen
- Besturing

Dealer van:

Tel. +31 497 745 200
info@vencotec.nl
www.vencotec.nl

Correctionele rechtbank van Antwerpen leidt fipronil dossier in

Voor de correctionele rechtbank van Antwerpen is op 22 september het fipronil dossier ingeleid. **Zeven personen en vier firma's staan terecht** nadat in 2017 het insecticide fipronil werd aangetroffen in eieren.

Honderden pluimveebedrijven in België en Nederland werden in 2017 geblokkeerd, nadat in eieren fipronil werd aangetroffen. Het begon met een eierbrekerij uit Sint-Niklaas, die op 2 juni 2017 het FAVV verwittigde dat er fipronil, een in de EU verboden insecticide voor voedselproducerende dieren, was aangetroffen in eieren voor menselijke consumptie. De contaminatie zou gebeurd zijn nadat het illegale fipronil zou toegevoegd zijn aan legale producten voor de bestrijding van bloedmijten.

Uiteindelijk werd er op 19 juli 2017 een gerechtelijk onderzoek geopend in Antwerpen. Vijf mannen uit Ravels, Kortemark, Houthalen-Helchteren, Melle en Libramont-Chevigny, twee vrouwen uit Antwerpen en het Nederlandse Chaam en vier bedrijven uit Ravels, Torhout, Melle en Hamois staan terecht voor onder meer lidmaatschap van een criminele organisatie, valsheid in geschrifte en witwaspraktijken. De zaak wordt op 22, 23 en 30 april 2021 behandeld.

H5N8 verspreidt zich verder van Rusland naar Kazachstan

In de eerste helft van dit jaar zijn er al honderden uitbraken met het **H5N8-virus** bij pluimveebedrijven in Oost- en Centraal-Europa vastgesteld. Over die regio's loopt een vogeltrekroute richting de Zuidelijke Oeral.

In 2016 zorgde het hoogpathogene H5N8-vogelgriepvirus, vermoedelijk door besmetting door wilde vogels uit Rusland, voor heel wat uitbraken op pluimveebedrijven in Noordwest-Europa en dit op commerciële bedrijven en bij wilde vogels. Ditzelfde type vogelgriepvirus zorgde de voorbije maand voor zo'n twintig uitbraken in Rusland en heeft zich nu verder gezet naar Kazachstan, waar het virus al op zeven locaties is vastgesteld.

Chinese eierproductie hersteld na vogelgriep

China, de grootste eierproducent ter wereld, heeft zijn eierproductie genormaliseerd na de omvangrijke dierverliezen door toedoen van de gevolgen van de aviariae influenza die leidde tot een productiedaling van 26 miljoen ton in 2017 naar 22 miljoen ton in 2018 (-15%). Met een productiestijging van 14% in 2019 ten opzichte van 2018 naar 25 miljoen ton, zit China nagenoeg op **het productieniveau van voor de AI-crisis** en een stijging van 4 % t.o.v. 2016.

Niet alleen China kende een toename t.o.v. 2016, ook andere grote eierproducerende landen lieten in 2019 een sterke groei optekenen, waaronder Brazilië (+ 25%) en India (+22%). Dierenwelzijn blijft echter een ondergeschikt gegeven in die landen waar de bevolking voorzien van dierlijke eiwitten de hoogste prioriteit heeft. Zo wordt in China 98 % gehuisvest in kooisystemen, in India 100%.

Premie Interventiefonds Salmonella herzien

In het najaar van 2019 werd vanuit de pluimveeslachthuizen beslist om vanaf 1 januari 2020 de afwaardering toegepast bij het slachten van positieve Salmonella SE / ST tomen te verhogen van 0,35 EUR/kg naar 0,45 EUR/kg.

Om de financiële balans in evenwicht te houden, was BFA op dat moment genoodzaakt om vanaf 1 januari 2020 de premie voor het verzekeren van opgezette tomen aan te passen van 2,50 EUR per 1000 kippen naar 3,50 EUR per 1000 kippen.

Intussen werd de tussentijdse balans voor 2020 opgemaakt. Er werd een grondige analyse gemaakt gebaseerd op het aantal positieve tomen die dit jaar al binnen gekomen zijn. Gezien de positieve uitkomst van deze analyse wil BFA u bij deze graag informeren dat er is besloten om over te gaan naar een premie van **2 EUR per 1.000 kippen**, en dit voor alle kippen opgezet vanaf 01/09/2020.

Agriflanders 2021 afgelast

In een recent persbericht melden de organisatoren dat ze met veel spijt in het hart beslist hebben dat Agriflanders 2021, voorzien voor 14-17 januari, niet zal plaatsvinden. Het feit dat jammer genoeg de Corona-cijfers niet in de goede richting evolueren en dat de kans bijzonder klein is dat er op korte termijn een vaccinatieplan kan worden uitgerold, nopen hen tot deze beslissing.

"Omdat wij het welzijn van onze bezoekers, exposanten en medewerkers resoluut vooropstellen, is annulering vandaag de enige juiste beslissing. De strikte voorschriften maken het onmogelijk om de beurs in zijn vertrouwde vorm te organiseren: slechts 1 persoon per 10m² toegankelijke beursoppervlakte, telling van het aantal personen per hal, preregistratie in tijdslots, social distancing, het dragen van mondkapjes, het beperken van catering ... Al deze regels zijn in het licht van de huidige gezondheidscrisis zeker terecht, maar gaan regelrecht in tegen het DNA van onze beurs. Netwerking en beleving, kennismaken met de nieuwste producten en trends in onze sector, in dialoog treden met experts, ... dat is waar Agriflanders voor staat en is onmogelijk in de huidige context".

Vangen, laden en lossen van
kuikens, legkippen, moederdieren en kalkoenen

Nieuwedijk 26
5688 LK Oirschot

+31 (0)411 - 68 84 92
+31 (0)411 - 68 84 93

info@denoudenoirschot.nl
www.denoudenoirschot.nl

Poultryshop24

Vernieuwde website www.poultryshop24.com

In/verkoop van: Pluimvee inventaris,
eierinpakkers en sorteermachines

www.pluimveebedrijftekoop.eu

Gevraagd: kooihuisvesting voor legkippen

info@poultryshop24.com
+31 6 53646226

TE KOOP

Hardhouten roosters
Van Gent 120 X 100
Grote hoeveelheid beschikbaar.
Info 0473379960

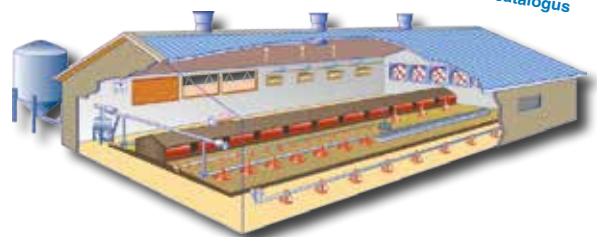

www.agromax.nl

**Stalinrichting nodig:
bespaar geld, bestel
bij Agromax!**

bestel onze
gratis catalogus

Sleepketting-, panvoer- en hanenvoersystemen

Drinksysteem ventilatie koeling nestmatten

AgroMax
poultry equipment

Wijchen, Nederland
Tel.: +31 (0)24 6487227
E-mail: info@agromax.nl

**Adverteren in het Pluimvee vakblad, op de vernieuwde website van Pluimvee
of in de wekelijkse nieuwsbrief?**

Mail naar advertenties@pluimvee.be
of neem contact op met Luc Maertens (+32 498 04 06 91)
of Martijn Chombaere (+32 496 24 49 54)

'White eggs matter'

De zomer is nog niet goed en wel voorbij of de pepernoten liggen alweer in de rekken. Met bijhorende discussie omtrent zwarte piet. Het moet niet gekker worden. De maatschappij voelt zich tegenwoordig nogal gemakkelijk uitgesloten of vernederd.

In de kippenstal zie je het ook wel eens. Zet je een witte kip tussen de bruine of omgekeerd, er zullen na een tijdje niet veel pluimen meer zichtbaar zijn. Alhoewel het wel kan, als je ze maar samen opfokt.

Misschien zijn het wel allemaal gewoontes. Zoals er best veel klanten aan onze automaat ook de witte eieren weten te waarderen, toch kiest nog 75 % voor de bruine eitjes. Een gewoonte is moeilijk te veranderen ook al weet je dat het beter is voor het milieu. Witte eieren worden nog te vaak ondergewaardeerd. Niet alleen door de consument maar ook door de retail en door de prijzencommissie. Witte eieren krijgen hedendaags niet eens een waardig plekje in het winkelrek, ondanks dat het houden van witte hennen duurzamer is. Kleine stapjes zouden grote winsten kunnen opleveren als we met zijn allen ietsje meer moeite zouden doen om gewoontes een klein beetje te veranderen. 'White eggs matter too'.

De dingen gaan niet door voor wat ze zijn, maar voor wat zij lijken te zijn. Toch ... de buitenkant is maar verpakking, zoals bij de eitjes. Echtheid en authenticiteit, dat zit vanbinnen. Hoog tijd dat we dat met zijn allen weer eens gaan inzien.

Mariëlle Smits Schalk

Legkippenhoudster

Pluimveebarema's 2020 weldra beschikbaar op website Pluimvee

De jaarlijkse forfaitaire grondslagen van aanslag zullen begin oktober te raadplegen zijn op de website van Pluimvee (www.pluimvee.be). Het betreft de inkomsten van 2019, aanslagjaar 2020. Deze barema's worden jaarlijks onderhandeld door de landbouworganisaties met de fiscale administratie.

VILT kondigt met trots hun volledig vernieuwde website aan

Met meer dan 100.000 websitebezoeken per maand en ruim 10.000 dagelijkse nieuwsbriefabonnees is VILT een onafhankelijke, krachtige verspreider van nieuws en achtergrondinformatie over de Vlaamse en internationale land- en tuinbouw in zijn brede context. Op dinsdag 22 september 2020 heeft de VILT-redactie haar nieuwe website gelanceerd.

"De nieuwe website oogt niet alleen fris en overzichtelijk, hij geeft ook technisch veel meer mogelijkheden. Zo kunnen we dossiers, bedrijfspportretten, videoreportages, statements, vakgerelateerde evenementen en vacatures veel beter in de kijker plaatsen. Ook interactiviteit krijgt kansen", zegt VILT-directeur Griet Lemaire.

VILT heeft de stellige ambitie om verder te blijven groeien als dé digitale referentiebron over de Vlaamse land- en tuinbouw, en bij uitbreiding de agrovoedingsketen.

Al sinds 1996 verspreidt VILT, met de steun van de Vlaamse overheid en tal van andere partners, correcte en genuanceerde informatie naar al wie praat, denkt en beslist over landbouw. En nu, bijna 25 jaar na de oprichting, is die opdracht meer dan ooit actueel. "In tijden van fake news is het nodig dat er een onafhankelijke organisatie bestaat die met een brede maatschappelijke blik naar landbouw en voeding kijkt en open en eerlijk rapporteert over wat er gebeurt in de agrovoedingsketen. Bovendien is de landbouw en de voedselvoorziening het voorwerp geworden van veel meer maatschappelijk debat, waarin commerciële en niet-gouvernementele spelers hun eigen communicatiestrategieën uitwerken, vaak met het doel om dossiers te beïnvloeden in hun belang", zegt VILT-voorzitter en professor emeritus Josse De Baerdemaeker. (www.vilt.be)

Annatachja De Grande gepromoveerd met proefschrift over rol en effect van zink op prestaties en darmgezondheid van vleeskippen

Op 24 september verdedigde Annatachja De Grande aan de faculteit Diergeneeskunde te Gent haar proefschrift met bravoure en promoveerde tot doctor in de diergeneeskunde. Haar onderzoek focuste zich toe op de effecten van verschillende zinkbronnen op de prestaties, darmgezondheid en vleeskwiteit van vleeskippen. Haar project kaderde in een nauwe samenwerking tussen de faculteit Diergeneeskunde (Prof. Ducatelle en Prof. Van Immerseel) en het ILVO (dr. Delezie en dr. Leleu).

De effecten van de supplementatie van ZnSO₄ in vergelijking met een zink-aminozuurcom-

plex bij vleeskuikens op de groei, oxidatieve stress, villusmorfologie en microbiota samenstelling werden geëvalueerd. Uit deze studie bleek dat zink toevoegen onder de vorm van een zink-aminozuurcomplex voornamelijk tijdens de starterperiode een positief effect had op voederconversie, oxidatieve status en darmgezondheid.

In een tweede studie werden de vleeskuikens onderworpen aan een hittestress. In het juni nummer van Pluimvee werden reeds de positieve resultaten van de combinatie organisch zink en vitamine E bij hittestress voorgesteld.

De Heus Voeders wordt de exclusieve leverancier van voeder voor de 2 Sisters Storteboom concepten

2 Sisters Storteboom, onderdeel van de grote Britse 2 Sisters Food Group en in de top 3 van de Europese Pluimvee industrie, heeft een exclusieve samenwerking aangegaan met De Heus Voeders. Storteboom heeft in Nederland 2 slachterijen met een totale capaciteit van 2,25 miljoen kuikens/week. De conceptenkippen van Storteboom zijn gekend onder de namen: Nieuwe Standaard Kip (NSK), Langzaam Groeiende Kip (LGK) en 1 ster Beter Leven en Welzijn Concept Kip (WCK).

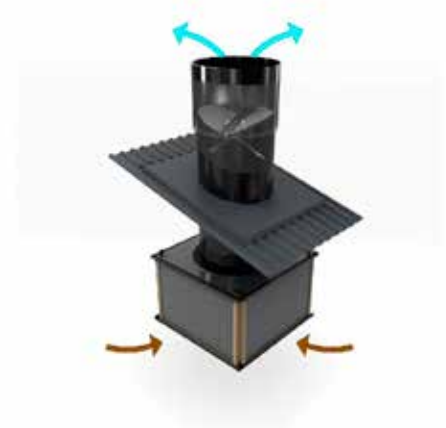
Het zijn voor deze concepten dat de Heus Voeders in de toekomst exclusief de voeders zal toeleveren aan de producenten. Deze exclusieve samenwerking is volgens hen een versterking van de keten en noodzakelijk tegen o.a. de buitenlandse concurrentie. In Nederland zijn de retailers de afgelopen jaren overgeschakeld op tragergroeiende concepten die hoge eisen stellen ten aanzien van kwaliteit, dierenwelzijn en duurzaamheid. Hun overtuiging is dat de pluimveemarkt zich in de toekomst verder in deze richting zal ontwikkelen.

Volgens beiden heeft de productie met concepten in een meer gesloten keten bewezen dat dit tot meer stabiele prijzen en continuïteit leidt. De exclusieve samenwerking moet zorgen voor verdere kwaliteitsverbeteringen en eveneens dat er snel en flexibel kan ingespeeld worden op veranderende klanteisen. (Bron: persbericht)

Nieuw TetraFil Droogfilterunit van ITB Climate goed voor 40% fijnstofreductie in pluimveestallen

Om aan de strenge eisen voor fijnstofuitstoot te voldoen ontwikkelde ITB Climate haar TetraFil droogfilterunit voor pluimveestallen. TetraFil vereist een lage investering en is geschikt voor nieuwe en bestaande stallen. Het fijnstoffiltersysteem van ITB wordt eenvoudig gemonteerd onder afzuigkokers en ontving recent een BWL goedkeuring voor 40% fijnstofreductie. Het stoffiltersysteem kan solo of in combinatie met andere reductietechnieken worden ingezet.

Het TetraFil systeem voor fijnstofreductie is opgebouwd uit speciale stoffilterpakketten met een hoge opnamecapaciteit. Het systeem heeft een compacte kubusvorm en wordt direct geplaatst onder een (bestaande) afzuigkoker, met een hoge druk ventilator, waar de stallucht rondom aangezogen en door de filterpakketten geleid wordt. Een speciale coating hecht het fijnstof niet aan de filters maar slaat het neer in de trechtervormige opvangbak. Stof wordt vanuit deze bak automatisch afgevoerd naar bijvoorbeeld de mestband, een speciale stofopslag of een trechter die regelmatig handmatig wordt geleegd. TetraFil ontving recent de BWL 2010.29.V2 goedkeuring voor 40% fijnstofreductie bij alle soorten pluimvee. De droogfilterunit is bovendien geschikt voor emissiereductie bij mestverwerking en mestopslag.

Ross® 308 is Simply the Better Bird

The Ross 308 facts:

- Leading FCR
- Competitive Meat Yield
- Low Cost Production

Choose the better bird.
www.aviagen.com/ross

Aviagen®

Eieren en braadkippen: omgekeerde trend

tekst en beeld: Luc Maertens

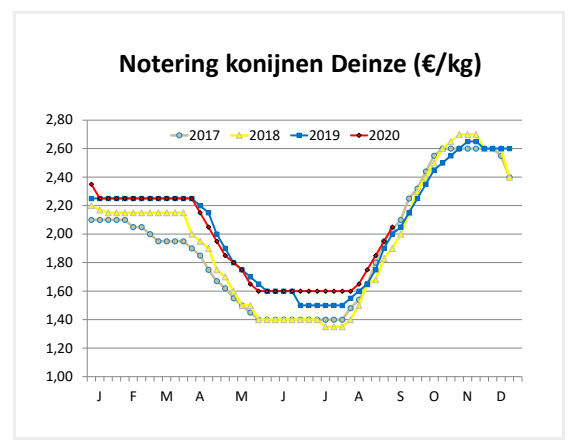
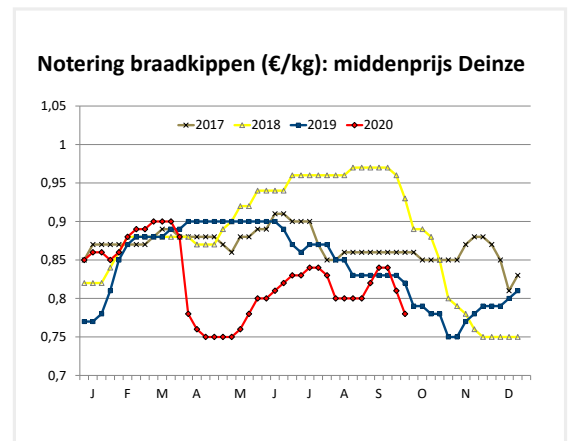
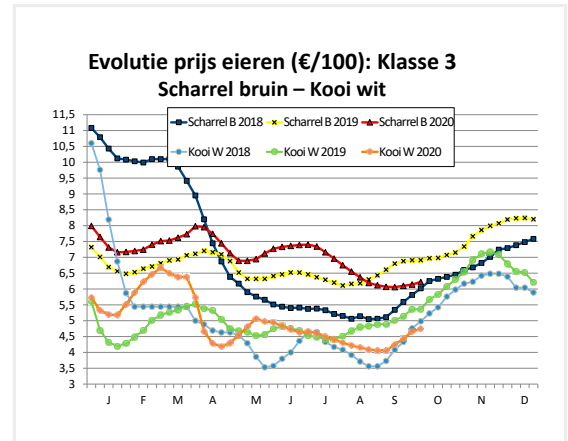
In september is eindelijk de trend omgebogen en zijn de prijzen voor de **eieren** terug aangetrokken. Vooral voor code 3 eieren, is de heropleving sterk maar meer dan noodzakelijk na de bodemprijzen van deze zomer. Maar algemeen is er terughoudendheid in aankopen van voorraden omwille van de onzekerheid. Dit geldt zeker voor de horecasector, die slechts zeer beperkt opgestart is en op een laag pitje draait.

De industrie is na de vakantieperiode wel terug opgestart en verder heeft de verwerking de coronacrisis voor een stuk achter zich gelaten. Dit weerspiegelde zich in een sterkere vraag en van nauwelijks meer dan €4 (100 stuks wit, klasse 3) is dit eind september gelukkig opgelopen tot €4,74. De scharrels hebben het veel minder te verduren gehad van de corona problemen, integendeel thuisverbruik en crisisverbruik (eieren zijn gegeerd omwille van hun zeer lage prijs als voedingsmiddel in tijden van crisis of armoede) topten als we de enquêtes en de vele verhalen van thuiskokerellen mogen geloven. Maar in de prijsevolutie was dit nauwelijks te zien. Ook de scharrels leden onder de jaarlijkse zomerdepressie maar zijn intussen toch voorzichtig aan de typische eindejaar rally begonnen. Al bij al zijn de vooruitzichten van de prijszetting voor de komende maanden gunstig. Van een overaanbod is er geen sprake, ook al is de leghennenstapel in Duitsland wat uitgebreid maar in Nederland (o.a. door de fipronil nasleep) ligt de productie nog onder het niveau van 2016.

Een veel minder positieve trend laat de Deinze prijs voor de **braadkippen** zien met een dramatische prijsval tot €0,78/kg. Het wat mindere aanbod begin deze maand, door de minder opzet en de hoge temperaturen in augustus, zorgde er nog voor dat er geen sprake was van overaanbod. Wel was de buitenlandse druk op de lucratieve filemarkt nog steeds groot (lees Polen, Oekraïne, Brazilië) en verloopt door de corona crisis de buitenlandse afzet naar het verre Oosten (China, Vietnam, ...) moeilijk. Ook is de schrik dat de 2de golf terug, al dan niet plaatselijke, 'lock-downs' zal teweegbrengen niet bevorderlijk voor vertrouwen in de markt en de afzet en is er druk van de slechte prijzen voor varkens.

De Brexit is verder niet afgerond en de bezorgdheid dat het een harde Brexit wordt zorgt ook voor toenemende onzekerheid op deze afzetmarkt. Zoals reeds verschillende jaren het geval is (zie figuur hiernaast) is er daarbij de cyclisch slechtere markttoestand en prijszetting in het najaar. Daarom is het moeilijk om op korte termijn positieve verwachtingen te hebben. Maar op iets langere termijn, eens de corona depressie uitgewerkt is, moet deze sector terug wind in de zeilen krijgen. De consumptie neemt wereldwijd toe en verdringt o.a. het dure rundsvlees. Recente prognoses van de Rabo bank zijn positief vooral naar concepten toe. Volgens hen gaan concepten in 2025 tot 25% van de EU productie uitmaken.

De prijszetting van de uitgelegde **moederdieren** volgt vrij getrouw de markt van de vleeskippen. Met een middenprijs van €0,40/kg staan ze ruim boven de 50% van de braadkippenprijs of al bij al een behoorlijke verkoopprijs. Intussen zijn reeds enkele weken de prijzen voor de uitgelegde leghennen terug positief genoteerd en vertegenwoordigen ze terug een stukje van de investering in de nieuwe poeljen.

Wat **konijnen** betreft, de trend is hier zeer voorspelbaar. In september trekt de prijs wekelijks met 10 cent op en bedraagt einde september 2,15/kg. In vergelijking met vorige jaren loopt de prijs wat voorop zodat de gemiddelde jaarlijkse prijs iets hoger kan uitkomen. Het is deze prijs die als basis gebruikt wordt voor de jaarlijkse contractuele afnameprijs die de slachthuizen met de individuele producenten onderhandelen.

Marktprijzen

Eierprijzen markt Kruishoutem (volgens prijzencommissie) - per 100 stuks in euro

Witschalige eieren

	1.09	8.09	15.09	22.09	29.09	1.09	8.09	15.09	22.09	29.09
	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel
Cat 0	7,25	6,16	6,38	6,65	6,74	7,17	7,12	7,12	7,16	7,25
Cat 1	6,01	4,92	5,14	5,41	5,50	5,93	5,88	5,88	5,92	6,01
Cat 2	5,72	4,58	4,79	5,04	5,12	5,64	5,60	5,60	5,63	5,72
Cat 3	5,39	4,24	4,43	4,66	4,74	5,33	5,28	5,29	5,30	5,39
Cat 4	4,99	3,90	4,08	4,29	4,36	4,94	4,90	4,91	4,91	4,99
Cat 5	4,05	3,56	3,72	3,92	3,98	4,03	3,99	4,00	4,02	4,05
Cat 6	3,14	3,22	3,37	3,54	3,60	3,12	3,09	3,11	3,13	3,14
Cat 7	2,75	2,88	3,01	3,17	3,22	2,74	2,71	2,72	2,74	2,75

Bruinschalige eieren

	1.09	8.09	15.09	22.09	29.09	1.09	8.09	15.09	22.09	29.09
	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel
Cat 0	6,36	6,56	6,78	7,05	7,14	8,16	8,22	8,29	8,42	8,54
Cat 1	5,12	5,32	5,54	5,81	5,90	6,92	6,98	7,05	7,18	7,30
Cat 2	4,89	5,08	5,29	5,54	5,82	6,51	6,54	6,59	6,68	6,78
Cat 3	4,67	4,84	5,03	5,26	5,39	6,07	6,06	6,10	6,14	6,22
Cat 4	4,34	4,50	4,68	4,89	4,76	5,37	5,35	5,37	5,38	5,43
Cat 5	4,02	4,16	4,32	4,52	4,28	4,22	4,19	4,20	4,21	4,24
Cat 6	3,49	3,62	3,37	3,54	3,60	3,19	3,16	3,18	3,20	3,21
Cat 7	3,17	3,28	3,01	3,17	3,22	2,81	2,78	2,79	2,81	2,82

Pluimveemarkt prijzencommissie Deinze (met inbegrip Belplume toeslag)

Week van	02.09	09.09	16.09	23.09	30.09
extra zware soepkippen	0,42€-0,44€	0,42€-0,44€	0,42€-0,44€	0,43€-0,45€	0,39€-0,41€
bruine soepkippen	0,08€-0,10€	0,09€-0,11€	0,10€-0,12€	0,10€-0,12€	0,10€-0,12€
witte soepkippen	0,03€-0,05€	0,04€-0,06€	0,05€-0,07€	0,05€-0,07€	0,05€-0,07€
braadkippen	0,81€-0,83€	0,83€-0,85€	0,83€-0,85€	0,80€-0,82€	0,77€-0,79€
ABC	0,80 €	0,81 €	0,82 €	0,82 €	0,81 €
konijnen	1,75 €	1,85 €	1,95 €	2,05 €	2,15 €

FOSSIL SHIELD IW

REGISTRATIENUMMER: BE-REG-00424

EFFICIËNTE EN EENVOUDIGE BESTRIJDING VAN VOGELMIJT

Fossil Shield IW is een in water emulgeerbaar biocide (op basis van synthetisch amorf Si) ontwikkeld voor een **efficiënte en eenvoudige bestrijding** van de vogelmijt in leghennenstallen. De emulsie wordt, na wassen en desinfecteren, aangebracht tijdens de leegstand dmv diverse sproeisystemen.

Verkrijgbaar in 10kg zakken.

Voor meer informatie:
DAEM ECO BV Nerumstraat, 7 B-9340 LEDE
 TEL: 053 80 92 22 – MOB: 0479951744 – MAIL: c.daem@daemeco.be

Ven Poultry B.V.

ZO... NU EERST UW PARTNER IN LEVEND PLUIMVEE CONTACTEREN

Voor de werkelijke beste condities voor uw soepkippen:
www.venpoultry.nl • 014-453040 of 0031-653487136

Handelsnoteringen Kruishoutem

Witschalige eieren

	1.09	8.09	15.09	22.09	29.09	1.09	8.09	15.09	22.09	29.09
	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel
XL	6,96	7,16	7,38	7,65	7,74	8,17	8,12	8,12	8,16	8,25
L	5,39	5,58	5,79	6,04	6,12	6,64	6,60	6,60	6,63	6,72
M	4,74	4,90	5,08	5,29	5,36	5,94	5,90	5,91	5,91	5,99
S	3,69	3,82	3,97	4,14	4,20	3,72	3,69	3,71	3,73	3,74

Bruinschalige eieren

	1.09	8.09	15.09	22.09	29.09	1.09	8.09	15.09	22.09	29.09
	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Kooi	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel	Scharrel
XL	7,36	7,56	7,78	8,05	8,14	9,16	9,22	9,29	9,42	9,54
L	5,89	6,08	6,29	6,54	6,82	7,51	7,54	7,59	7,68	7,78
M	5,34	5,50	5,68	5,89	5,76	6,37	6,35	6,37	6,38	6,43
S	4,09	4,22	3,97	4,14	4,20	3,79	3,76	3,78	3,80	3,81

Gemiddelde poeljenprijs aanpassing

Jaar-week	Gemiddelde Poeljenprijs Aanpassing	
	Gemiddelde opfokvoederprijs €/100 kg	Aanpassing €/100 afgeleverde poeljen
2020/38	30,37	62,32
2020/39	30,34	62,17

Prijzen grondstoffen (per ton)

	1.09	8.09	15.09	22.09	29.09
Tarwe	162,00 €	163,50 €	164,50 €	168,50 €	169,00 €
Wintergerst	ng	ng	ng	152,00 €	152,50 €
Maïs (15% vocht)	ng	ng	ng	ng	ng

Makkelijke rondes en een beter rendement

De belofte van De Hoop

Goede darmgezondheid
en droog strooisel

Zeer lage voederconversie

Voorspelbare uniforme koppels

Aantrekkelijke afzetmogelijkheden

Kwaliteit aan de slachthaak

Resultaat: rendement en werkplezier

Weten wat De Hoop voor u kan betekenen? Bel onze pluimvee-specialisten voor een afspraak:
Simon Delmeiren tel. 0495 455191
of Flamur Llapashtica
tel. +31 (0)6 8253 1105.

de Hoop
Feeding Poultry

TRÖTS OP MIJN KIPPEN

Spoormans

Eugeen Meeusstraat 6 | 2170 Merksem | België
www.spoormans.com

